

PRVI KORAK K SPREMNENEMU SEJMU

Podpredsednik ZIS Edvard Kardelj in predsednik LRS Miha Marinko obiskala Gorenjski sejem

Kranj, 6. 8. 1953. — Danes dopoldne ob pol enajstih sta obiskala VIII. gorenjski sejem v Kranju podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko v spremstvu tov. dr. Jožeta Rusa. Sprejeli so jih in jim razkazali sejem, predsednik Gorenjske turistične podzveze tov. Dušan Horjak, direktor sejma Metod Rotar, predsednik ObLO Kranj Franc Puhar ter predstavniki zbornic. Visoki gostje so si z zanimanjem ogledovali sejem preko dve uri. Zelo podrobno so se zanimali za turistične zanimivosti Gorenjske, razpravljali o restavraciji gradu Kamen v Begunjah ter čipkarstvu in ostalih domačih obrtih na Gorenjskem.

Po ogledu sejma je podpredsednik tov. Kardelj dal novinarjem naslednjo izjavo: »Mislim, da je letošnji Gorenjski sejem prvi korak k spreminjenemu sejmu. Je korak naprej od razstave, ki ne pove nič novega in trgovsko nič ne pomeni, k sejmu za ljudi. V prihodnje bo treba sejem še bolj kombinirati s kupovanjem. Močneje bo treba poudariti tudi turistično plat sejma. Samo fotografije so pre-

Tekmovanje izložbenih aranžerjev Slovenije v Kranju

Ugibanja pred izložbami

Petindvajset mojstrov fantazije se je pomerilo — V Kranju imamo 40 izložb, ki jih potrošniki ocenjujejo, katera je boljša

Kot smo že javili, je bilo v Kranju III. republiško tekmovanje izložbenih aranžerjev Slovenije. Iz raznih centrov, zlasti pa iz Ljubljane in Maribora je prišlo 25 aranžerjev, ki so tu v Kranju pokazali svoje domislilce in fantazijo v 40 izložbenih oknih. Komisija, ki je ocenjevala zmagovalce, je v živilski stroki priznala prvo mesto izložbi v trgovini Potrošnik na Koroški cesti. V tej izložbi je Josip Kolar iz Maribora poudaril samo dve vrsti blaga: kavo s črncem in riž s Kitajko. Pri tekmovanju izložb manufakturne stroke je žirija priznala prvo mesto aranžerju Staneu Vurkelju iz Kranja za izložbo v trgovini »Gorenjc« v Prešernovi ulici. Prvo mesto v galanterijski stroki je dobil Albin Breclj iz Maribora, za stroko železine Jule Stermeszky iz Ljubljane.

S tem pa ocenjevanje aranžerjev še ni končano. Svojo besedo o tem bodo dali še sami potrošniki, ki ugibajo in ocenjujejo, katera izložba je lepša.

V trgovinski zbornici, kjer so to tradicionalno tekmovanje organizirali, pravijo, da je lepo urejena izložba sestavni del kulturne in solidne postrežbe. To zlasti v turističnih krajih. Želijo, da bi sedanje, lepo urejene izložbe vzbudile zanimanje za okus in lepoto pri vseh trgovinah. Zlasti bi bilo treba, da bi bile nekatere izložbe bolj osvetljene v večernih urah.

M. K.

AKTUALNO VPRAŠANJE

Pred kratkim je Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju razpisal podjetjem, v katerih stavež bolnikov presega 4% celotnega zaposlenega delavstva, odločbe o posebni stopnji prispevka za zdravstveno zavarovanje. Tak je bil sklep, sprejet na 2. rednem zasedanju skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, zaradi neugodnega finančnega stanja v prvem polletju letošnjega leta. Iz podatkov je razvidno, da je bilo lani v prvem polletju skoraj 42 milijonov dinarjev pre-

sežka, medtem ko je bilo letos v istem razdobju domala 8,5 milijona primanjkljaja.

Ceprav je treba primanjkljaj, ki ga izkazuje v prvem polletju poslovanje Zavoda, vsekakor pokriti, vendarle smatramo, da predpisovanje posebnega prispevka ni dobra rešitev. Prvič ne zato, ker je lažje sprejeti sklep, da se primanjkljaj pokrije, kot temeljito raziskati, zakaj je primanjkljaj nastal. Drugič — in predvsem — pa zato ne, ker predpisovanje posebne stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje oškoduje v največ primerih tista pod-

jetja, ki imajo brez svoje krivde objektivno slabše pogoje za delo in pa tista podjetja, v katerih je delo iz zdravstvenih vidikov nevarnejše.

Število bolnikov v posamezni gospodarski organizaciji, torej ne more biti objektivni kriterij za določanje dodatnega prispevka za socialno zavarovanje. V novih predpisih, ki se na tem področju pripravljajo, bo treba predvideti torej boljši način za razporeditev bremen za socialno zavarovanje med kolektive. ABC

AKTUALNO VPRAŠANJE

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 60 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 8. AVGUSTA 1953

Konferenca za tisk pri Okrajnem sindikalnem svetu v Kranju

O osnovnih stvareh naj odloča kolektiv

Kako deliti ustvarjeni dohodek — Kakšno naj bo nagrajevanje delavcev
Nove naloge sindikalnih organizacij

Odbor za tisk pri Okrajnem sindikalnem svetu v Kranju je pred dnevi priredil tiskovno konferenco. Na konferenci so obrazložili zlasti nekatere najvažnejše naloge sindikalnih organizacij v sedanjem obdobju.

Gre v prvi vrsti za uveljavljanje novega načina delitve dohodka v gospodarskih organizacijah. Pri tem sindikalne organizacije nikakor ne smejo stati ob strani, marveč morajo z nekaterimi novimi stvarmi seznaniti celoten kolektiv, in sicer še preden bodo njihovi samoupravni organi o tem razpravljali in dokončno sklepali.

Delavski sveti bodo kaj kmalu morali samostojno odločiti o delitvi skupnega dohodka na razne sklade. Koliko bodo namreč določili za eno ali drugo stvar je danes, po korenitem prelomu administrativnega načina poslovanja in s prehodom na svobodno gospodarjenje kolektivov, popolnoma njihova stvar. Vse sklade, razen delno rezervnega, določajo kolektivi sami.

Toda, preden se bodo dokončno odločili kam in koliko naj kaj dajo, je potrebno dobro premisliti. Zato je zelo potrebno, da sindikalne organizacije čimprej organizirajo široke, vsestranske

razprave o polletnem obračunu gospodarskega poslovanja. Ta obračun, seveda če je pravilno sestavljen, lahko pokaže potrebe in tudi možnosti podjetja in je lahko osnova za načelno razpravo o delitvi dohodka na sklade. Slaba priprava za take razgovore pa tudi za dokončno odločanje o tem na delavskih svetih, lahko predstavi naš novi sistem v popačeni luči.

Pri delitvi dohodka bodo morali delavski sveti zlasti odločiti o dveh zelo važnih stvareh: določiti obseg osebnih dohodkov delavcem in zagotoviti sredstva za uresničevanje perspektivnih

planov. Kolikor bi sindikalne organizacije ne uspeli v kolektivu prodreti z določenimi stališči, bodo zahtevale preko občinskih ali okrajnega sindikalnega sveta o tem posebne razprave v zborih proizvajalcev.

O TARIFNIH PRAVILNIKIH

Ko so na konferenci pojasnili stališče OSS o tarifnih pravilnikih in tarifni politiki sploh, so naglasili, da mora biti samo analitiška ocena osnova za tarifne postavke. Sedaj so v teku tarifni sporazumi, ki bi morali do sredine septembra uravnati v osnovnih potezah tarifne pravilnike med posameznimi industrijskimi vejami. Toda za kolektive oziroma za delo sindikalnih organizacij je najvažnejše, da uravnajo nesorazmerja med posameznimi oddelki znotraj kolektivov. Ugotavljanje takih nepravilnosti v samem podjetju med enim in drugim delovnim mestom oziroma oddelkom, je najvažnejše vprašanje pri sedanjem urejanju tarifnih pravilnikov. (Nadaljevanje na 2. strani)

Zakaj ceneje, če je lahko draže?

Še vedno velika nestabilnost cen mesa in mesnih izdelkov

O ceni mesa je že bilo veliko govora in tudi pisanja. Vendar potrošniki še zmeraj sprašujejo, zakaj je na primer meso na Jesenicah dražje kot v Kranju in podobno. V posameznih potrošniških središčih so se v zadnjem letu pokazala dokajšnja nesorazmerja v cenah mesa in mesnih izdelkov. Ob vsakem premiku pa so se cene samo dvigale.

Da bi zaščitili potrošnike pred stalnim višanjem cen, je Svet za blagovni promet pri Izvršnem svetu LR Slovenije izdal letos maja posebna pooblastila nekaterim občinam. S temi jih pooblašča, da smejo, če imajo za potrebno in koristno, uveljaviti maksimirane cene. Ugotovilo se je namreč, da je v mnogih primerih prevelika razlika med odkupno in prodajno ceno. Maksimálna cena za meso bi po odloku v povprečju nikdar ne smela prekoračiti dvojno odkupno ceno. Če je odkupna cena goveda 135 dinarjev za kilogram — a take tudi so dogovorjene cene, če se jih odkupovalci drže — potem v nobenem primeru ne bi smela prodajna cena govejega mesa biti večja kot 270 dinarjev za kilogram.

Na Gorenjskem so kot močna potrošniška središča dobile taka pooblastila samo občine Jesenice, Kranj, in Tržič. Toda tudi v teh občinah, kaže, niso videli v sprejetem odloku možnosti, da bi zaščitili potrošnika pred naraščanjem cen. Res je, da so v Kranju zadržali cene precej nižje kot na Jesenicah. Na Jesenicah kaže sedaj razmišljajo o tem, da

bi uporabili dano pooblastilo, medtem ko se v Tržiču menda niso navdušili za maksimirane cene.

Zakaj se občinski ljudski odbori še niso poslužili danih pravic in zaščito potrošnikov? Morda se še bodo! Če bodo temeljito pogledali, kako se formirajo cene in kakšna je organizacija preskrbe z mesom začeni od odkupov naprej, bodo verjetno našli marsikatero stvar, ki le kažejo, da misel na maksimirane cene ne bi bila odveč.

To se je pokazalo tudi ob pregledu, ki ga je spomladi napravil Svet za gospodarstvo pri OLO v Kranju. Razpon v kalu mesa, in sicer od 1,70% do 2,05% so v raznih krajih različno opravilevali. Kje je prava meja za povprečni kolo, niso ugotovili. Tudi stroški za nabavo se sučejo različno od 13 do 20%, kar kaže ali na slabo organizacijo ali pa na druge pomanjkljivosti. Kazalo bi morda razmisliti tudi, če so marže za odkupe pri KZ v dosedanji višini opravičene ali ne.

Skratka, razlika med odkupno ceno živine in prodajno ceno mesa je velika in po mnenju nekaterih ekonomistov celo neupemeljena, če za več kot 100% prekorači odkupno ceno. Seveda ne kaže iskati »grešnih kozlov« zgoj v mesnicah in klavnica, marveč v celotni organizaciji odkupov in preskrbe z mesom.

Tu bi moralo tudi začeti delo ljudskih odborov, oziroma ustre-

znih organov, če hočemo, da se bodo cene mesa vendarle ustabile na za potrošnika kolikorotoliko sprejemljivi ravni. K. M.

Novi trgovski prostori v Tržiču

Svoj občinski praznik — 5. avgust, so Tržičani letos praznovali kot še nobeno leto poprej. Ves teden so na sporedu spominke, kulturne in športne prireditve. Vsekakor pa je za Tržičane ob njihovem praznovanju najpomembnejši dogodek — otvoritev novih trgovskih prostorov (na sliki). Takoj ob otvoritvi, ki je bila 2. avgusta, so začeli poslovati v špeceriji, mesariji in gostilni. V prihodnjih dneh pa bodo začele poslovati še pekarna, mlekarina in zelenjava.

TE DNI PO SVETU

V Libanonu se še nadalje izkreduje ameriške čete. Med novimi enotami, ki so se izkrcale v ponedeljek, je tudi oklopni bataljon s tanki tipa "Patton". Ameriški vojaški predstavnik je izjavil, da so na poti še nadaljnje okrepitve.

Eden izmed voditeljev libanonskih upornikov Kamal Džumblat je začel razoroževati svojo skupino upornikov, ki je skoraj 3 mesece gospodarila na velikem gorskem področju jugovzhodno od Bejruta. Ta Džumblatov korak presojajo kot ponoven dokaz, da napetost v deželi po izvolitvi generala Sehaba za novega predsednika, splošno popušča.

Libanonski politični krogi pravijo, da je novi libanonski predsednik general Sehab v ponedeljek objavil svoj program, s katerim naj bi se končala trimesečna kriza v deželi.

Jordansko-sirska meja je od ponedeljka zaprta za ves promet. Jordanski konzularni uslužbenec v Damasku so po sklepu Jordanske vlade o prekinitvi diplomatskih odnosov z Združenim arabsko republiko dokončno zapustili Sirijo.

Atomski strokovnjaki osmih zahodnih in vzhodnih dežel so v ponedeljek nadaljevali razpravo o sistemu kontrole nad atomskimi poskusi. Verjetno so bili ti razgovori zaključeni danes.

Iz Varšave je prispela v ponedeljek v Beograd skupina partijskih delavcev Poljske združene delavske partije, ki se bodo kot gostje Zveze komunistov Jugoslavije mudili pri nas na oddihu mesec dni.

V spopadih in sedmih podtaknjenih požarih na Cipru, do katerih je prišlo v ponedeljek, je izgubilo življenje 6 ciprskih Grkov ter neki ciprski Turki. V Limosolu (Ciper) je bil ubit neki britanski višji oficir, že drugi pripadnik britanskih čet, ki je bil ubit v Cipru v zadnjih dneh.

V Missouriju se je v ponedeljek dvignil v stratosfero velik balon za znanstvene raziskave, ki je v dveh urah dosegel višino 34.000 metrov. Balon je opremljen z instrumenti za registriranje kozmičnega sevanja.

Načelnik ameriškega generalnega štaba Maxwell Taylor je v ponedeljek odpotoval v Evropo, kjer se bo mudil 10 dni. Ogledal si bo vojaške naprave v Franciji, Veliki Britaniji in Zahodni Nemčiji. Hkrati bo imel tudi razgovore z vojaškimi voditelji teh dežel.

Predstavnik poveljstva ameriških čet v Libanonu je v torek izjavil, da se bodo ameriške čete umaknile iz Libanona brž ko bo to zahtevala zakonita libanonska vlada. To je izjavil v zvezi z večeršnjim govorom predsednika republike Sehaba, da je prvi "narodni cilj Libanona" umik tujih čet iz libanonskega ozemlja.

V Iraku bodo kmalu zaključili čistke v najvažnejših državnih organih — vojski in policiji. Iz vojske so odstranili približno polovico generalov, kakor tudi veliko število polkovnikov in višjih oficirjev, znanih po svoji prिवrženosti dvoru in starim protiljudskim klikam. Hkrati so znova sprejeli v vojsko precejšnje število oficirjev, ki so bili pred časom odstranjeni iz vojske kot sumljivi in odgnani na robijo.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE "GORENJSKI TISK" / UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠT. 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 307-70-1-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

OBRAZI IN POJAVI DELIMO RADIRKE

Prišle so radirke.

Kdo bo rekel: »No, to pa res ni taka reč, da bi zavoljo nje trutili novinarji čas in prostor v časopisu!«

Saj je res.

Ampak ob teh radirkah so se mi — ko mi je Zmago Savs, moj dobri stari prijatelj, pripovedoval o njih — razpredale vsakovrstne čudne misli. Tako vsakovrstne in tako čudne, da sem sklenil naložiti našim bralcem pokoro z branjem članka o radirkah.

Približno takole je govoril Zmago Savs:

Prišle so radirke. Ves mesec smo bili brez njih — pač ni bilo prilike ali planiranega denarja ali kaj vem česa, da bi jih nabavili. V uradu pa, saj veš, je težko brez radirke. Seveda, da bi jih kupovali za svoj denar, se nam je tudi preneumno zdelo, pa smo tako bili brez njih.

A veš, da sem še zdaj nervozen zaradi tega?

Zena me je ozmerjala, ko sem pustil opoldne skoraj vse na krožniku, češ: »Nisi Ford ali Aga Kan, dragec moj. Boš pa že moral jesti to, kar ti skuham!« Revica ni vedela, da nisem pustil kosila na krožniku zaradi njenih kuharskih talentov, ampak zaradi radirke.

Poznaš tovariša Staneta? Seveda ga poznaš, našega šefa knjigovodstva. Njegovo knjigovodstvo je, to vsi vedo, vzor in ogledalo vsega lepega, pravilnega, urejenega, ažurnega. Njegov urad je skrinja zaveze, stolp slonokoščeni — kaj bi čenčal: najboljši. Ampak danes me je pa ujezil.

Torej, prišle so radirke. Tajnica jih je delila po sobah. Bilo je predvideno: po ena na dve pisalni mizi. Vse je šlo lepo, dokler ni prišla do tovariša Staneta; delila je po eno radirko na dve pisalni mizi, popila v vsaki sobi po eno kavo, malo poklepetala, skratka, vse, kot je treba — potem pa je tovariš Stane razburkal zadevo z radirkami, ja, da se pesniško izrazim, dvignil vihar v morju radirk, malo sem pretiraval, moral bi reči: v jezeru radirk, kajti za celo morje jih pa spet ni bilo. Vzel je, pomislil, na vsako pisalno mizo po dve radirki. Eno za uporabo, eno pa za železno oziroma gumijasto rezervo, če bi se spet kdaj zgodilo, da bi ostali me-

LJUDJE IN DOGODKI

BLIŽNJI VZHOD PRED ZN!

Preteklo sredo je prišel iz Moskve težko pričakovani odgovor na vprašanje, če je Sovjetska Zveza pripravljena na razpravo o Blížnjem Vzhodu v Varnostnem svetu ali ne. Odgovor se glasi: »Ne!« Hruščov razlaga svoje stališče z obtožbo, da se je Varnostni svet spremenil v nekakšen odbor v katerem gospodujejo članice treh vojaških paktov: Atlantskega, Bagdadskega in tistega, ki združuje nekatero državo južnovzhodne Azije. »Te države, pravi Hruščov, so nesposobne, da bi sprejele kakršnokoli sklep brez odobritve ZDA«. Sovjetski državnik predlaga zato, naj bi zaradi nujnosti zadeve, sklicali čimprej Generalno skupščino ZN na izredno zasedanje.

Nekatero zahodne države in med njimi tudi Amerika so že prej predlagale ta ukrep in so zato sovjetski odgovor pozdravile. V Londonu se sicer v uradnih krogih delajo kot da jim je žal ker ni uspelo sklicati sestanka na najvišji ravni. Dejansko pa tem solzam ni verjeti. Takega sestanka si niso želeli in samo pritisk javnosti jih je bil prisilil, da so sprejeli pobudo, ki jim od samega začetka ni bila všeč.

Zamisel o sestanku najvišjih državnikov s tem seveda ni pokopana, kot naznanjajo njeni nasprotniki z neprekinitim veseljem. Ni pozabiti, da se sovjetska diplomacija zavzema za

njo že dolgo časa in če je bila zadnje tedne na dnevnem redu glavna in edina točka položaj na Blížnjem vzhodu, je še cela vrsta drugih nujnih problemov o katerih se bo treba pogovoriti. Se bolj važno pri tem je dejstvo, da je zamislil o konferenci na najvišji ravni naklonjena večina svetovne javnosti in to v vseh državah, skorajda brez izjeme. To dokazujejo vse številne ankete, ki so jih izvedli letos razni inštituti in časopisi, da bi ugotovili kakšno je ljudsko razpoloženje. Prevelikega pomena tem anketam sicer ni dajati, toda glede omenjene konference se v objavljenih rezultatih anket prav gotovo zrceli pravo razpoloženje množice.

Večina vlad torej pozdravlja predlog o sklicanju Generalne skupščine in med njimi je tudi naša. Naši državniki so se zavzemali za ta ukrep takoj, ko se je ob ameriško-britanski intervenciji položaj zaostрил in ustvaril nevarnost vojnega spopada.

Med redkimi vladami, ki so predlog sprejele z nezadovoljstvom, je francoska. De Gaullov minister za informacije Soustelle je n. pr. izjavil, da ta predlog ni realističen, se pravi, da ne ustreza stvarnim potrebam. Hudih očitkov pa iz Pariza le ni slišati kajti tam so prepričani, da je Hruščov še vedno pristaš sestanka petih, izven ZN, in sedaj poudarjajo, da je tudi de Gaulle še vedno tega mnenja.

Kje Francijo čevljev žuli pa je dovolj jasno: Boji se, da se ne bi nekega dne, po podobni poti začela pred Združenimi narodi tudi razprava o Alžiriji. Ni tudi pozabiti, da bi Francija želela imeti pravico do odločilnih besed problemov Blížnjega vzhoda, da pa je te dni doživela zelo hudo neprijetnost: Irak je zavrnil njeno pobudo za navezavo diplomatskih stikov.

Utvar glede Generalne skupščine si seveda ni delati. Sklicati skupščino ne pomeni še rešiti vprašanje zaradi katerega se bo sestala. Komaj je prebral sovjetski odgovor je ameriški predstavnik v ZN napovedal, da bo zahteval prednost za svojo resolucijo, za tisto, ki govori o vmešavanju ZAR v libanonske in jordanske notranje zadeve in da se bo upri razpravi o resoluciji, ki zahteva odhod ameriško-britanskih čet. Prišlo bo verjetno do zagriženih spopadov. Libanonsko zadevo se namreč že da rešiti, položaj se v tej deželi normalizira, težko pa si je zamisliti, kako bi mogli Britanci zapustiti Jordan, ne da bi se Husseinova kraljevina zrušila še preden bi se britanski padalci obvrnili izkrcali na svojih ciprskih bazah.

Kljub tem in drugim težavam pa bo sklicanje Generalne skupščine vendarle pozitiven korak ki pomiritev na Blížnjem vzhodu in s tem k večanju ugleda ZN. IVAN LAH

V osnovnih stvareh naj odloča kolektiv

(Nadaljevanje s 1. strani)

PREMIJE: DA ALI NE

Tudi o premijah je bilo govora. Ponekod so opustili vsako misel o premiranju in ne iščejo več načinov, kako bi tudi s to obliko stimulacije povečali med kolektivom interes za boljši uspeh podjetja.

Seveda ni moč dati kolektivom nobenega recepta, kaj naj premirajo, ker ima vsako podjetje svoje težave in probleme. Ponekod je na primer potrebno znižati izmeček surovin, drugeje je morda ključno vprašanje kvaliteta izdelkov itd. Treba bi bilo v kolektivu ugotoviti, katero vprašanje je najvažnejše za razvoj in uspeh podjetja in vsake uspehe na tistem področju stimulirati s premijami.

POMOČ DELAVSKIM DRUŽINAM

Sindikalne organizacije bi morale razpravljati tudi o organizaciji stanovanjskih skupnosti. Seveda tam, kjer so za to pogoji in tudi želja samih stanovalcev. Delavskim družinam bi se lahko nudila precejšnja pomoč v okviru stanovanjskih skupnosti. Zlasti z organizacijo raznih servisov in uslužnostnih dejavnosti.

K predlogu zakona o stanovanjskih skupnostih pa imajo v OSS določene pripombe. Menijo, da bi bilo potrebno določiti pavalne obveznosti za vse obrtniške dejavnosti v okviru servisov. Hkrati bi bilo tudi treba določiti v kakšnem obsegu se lahko dopušča delovanje servisov pri Stanovanjskih skupnostih.

VSAK NOVI DELAVEC 3 MILIJONE DINARJEV

Na konferenci so povedali tudi stališče občinskega Sveta za delo o zaposlovanju delavcev. Zaradi stanovanjske stiske je število delavcev, ki jih gospodarske organizacije lahko zaposlijo, omejeno. Toda podjetja zaposlujejo več delavcev, kot je predvideno. Za leto so že dosegli in celo prekoračili predvideno število.

Zato je občinski Svet za delo začasno omejil novo zaposlovanje. Stalni dohod novih delavcev namreč zaostruje stanovanjsko stisko in tudi pomanjkanje komunalnih uslug. Delavec potrebuje stanovanje, vodo, luč, hodi v gledališče in kino, se ustavlja v gostiščih, pošilja otroke v šolo itd. Kot so zračunali, stane vsako novo delovno mesto nič manj kot 3 milijone dinarjev. Ker pa gradnja stanovanj in drugih komunalnih naprav ne gre vzporedno z zaposlovanjem, marveč zaostaja, gre zaposlovanje novih delavcev na škodo življenjskih pogojev prebivalstva sploh.

V jeseni bo o zaposlovanju novih delavcev razpravljala občinski zbor proizvajalcev.

M. K.

NAŠI ZAVAROVANCI NA OKREVALIŠČIH

V raznih počitniških domovih ob morju je bilo letos že pred začetkom turistične sezone na skupinskem okrevanju 294 zavarovancev iz našega okraja. Okrevanje je organiziral Okrajni zavod za socialno zavarovanje skupno s podjetji, ki so odstopila svoje domove zavarovancem. Največ zavarovancev, in sicer 60 jih je bilo v domovih »Iskra«. Prav tako se jih je vrstilo v domovih Železarne Jesenice, 30 v domu tovarne »Sava«, v domovih »Planika«, »Inteksa«, BPT v Trzinu, Verige v Lescah in drugih podjetjih, ki imajo svoje domove ob jadranski obali.

Po turistični sezoni, v jesenskem času, namerava Okrajni zavod za socialno zavarovanje pripraviti ponovno skupinsko okrevanje za zdravstveno potrebne zavarovance. Predvideni so zavarovanci iz tistih podjetij, ki nimajo svojih domov. Okrevanci bodo preživeli 14 dni na otoku Stenjak pri Pulji.

PRI ZOBOZDRAVNIKIŠ SE ZMERAJ GNEČA!

Pred kratkim smo pisali o reorganizaciji zdravstvenih služb v Kranju in o privatnih ordinacijah. Rečeno je bilo, da bo verjetno že z avgustom tudi večina privatnih zobozdravnikov pristopila k splošni zdravstveni službi, ki bo tekla nemoteno naprej brez predvidenih težav.

Toda zadnje dni je bilo slišati razne prigovore, češ da je sedaj ob reorganizaciji še glabše, da je še zmeraj gneča v ordinacijah.

Vprašali smo za pojasnilo v Zdravstvenem domu v Kranju. Upravni odbor, kot so nam povedali, je že sklenil pogodbe z vsemi privatnimi zobozdravniki, ki so se vključili v splošno zobozdravstveno službo Zdravstvenega doma. Težava pa je sedaj zlasti v avgustu, ker je več zobozdravstvenega osebja odsotnega zaradi letnih dopustov in tudi orožnih vaj. Že v septembru pa bo stvar dokaj boljša. V glavni stomatološki ambulanti na Stari cesti II je podaljšan delovni čas.

K. M.

NI PROMETA SKOZI TUHINJSKO DOLINO

Česta skozi Tuhinjsko dolino od Kamnika do Motnika je do nadaljnjega zaprta za promet zaradi obnovitvenih del na več krajih.

RAZPIS

Razpisna komisija Zdravstvenega doma Kranj na podlagi čl. 29. Temeljnega zakona o študentskih (Ur. list FLRJ št. 33/55)

RAZPISUJE

2 študentski za šolanje na Soli za laborante v Ljubljani.

Študenti bodo prejeli študentskega v višini, ki jo določa Odredba o višini štendijskih (Ur. list FLRJ št. 22/58) in za dobo, ki je po predpisih potrebna za dokončanje študija na navedeni Soli. Pri višini štendijske bo upoštevan otroški dodatek, ki ga kandidatinja prejema.

Prašnje kolkovane s 180 din državne in 90 din občinske takse, dostavite Zdravstvenemu domu Kranj, Gosposvetska c. 9. K prošnji je potrebno predložiti: potrdilo o sprejemu na šolo, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, davčno potrdilo, zadnje šolsko spričevalo ter mnenje osnovne organizacije SZDL o priliki.

ZDRAVSTVENI DOM
KRANJ

PETER STRUNA

„Mi“ in „Vi“ v Alpini

Ne le v Žireh, marveč tudi v drugih krajih po Gorenjskem kramljajo in različno sodijo o nedavnih »demonstracijah« v Žireh. Nekateri govorijo o tem glasneje, drugi potihovito in zaupno, tretji spet samo v »izbranim« krogu.

Vendar stvar ni niti malo tako »občutljiva«, da se ne bi smelo o njej govoriti. Morda res ne zasluži velike publicitete. Toda kar se je tam zgodilo je vendarle poučno.

V tovarni Alpina so popravili norme. To je razburilo duhove, da je večja skupina delavcev javno demonstrirala pod direktorjevim oknom in izrazila nezadovoljstvo zaradi plač, vodenja podjetja itd.

Kje so bili pravi vzroki za tak postopek?

Posebna komisija, ki je vso zadevo proučevala in izvedla med kolektivom široko anketo, je ugotovila marsikaj zanimivega, med drugim tudi tole:

Samo 12 odstotkov delavcev je v anketi potrdilo, da je seznanjeno z novim načinom delitve dohodka. Večina delavcev ni bila seznanjena z delom njihovih samoupravnih organov, niso poznali probleme in cilje podjetja in seveda niti tarjane politike, norm in podobno. Uprava podjetja niti delavski svet se nista dovolj zanimala, ali so delavci seznanjeni s stvarmi ali ne. V tem pa je bistvo problema — podcenjevanje delavstva, kolektiva.

Tako je počasi nastajal prepad med kolektivom in delavskim svetom ter upravo na drugi strani. Začelo se je razmejevanje med »mi« in »vi« in vsaka skupina je začela po svoje ocenjevati posamezne pojave v podjetju in po svoje gledati na razvoj podjetja.

Kako različna so bila mnenja »mi« in »drugi«, se je najbolje pokazalo v anketi sami. Vodilni uslužbenci v podjetju so namreč menili, da je neposredni vzrok za nezadovoljstvo v kolektivih — zaslužek. 60% jih je bilo mnenja, da je nerazpoloženo med delavstvom kriva revizija norm. Le 2% pa jih je menilo, da so vzroki tudi v napačnem odnosu med nadrejenimi in podrejenimi.

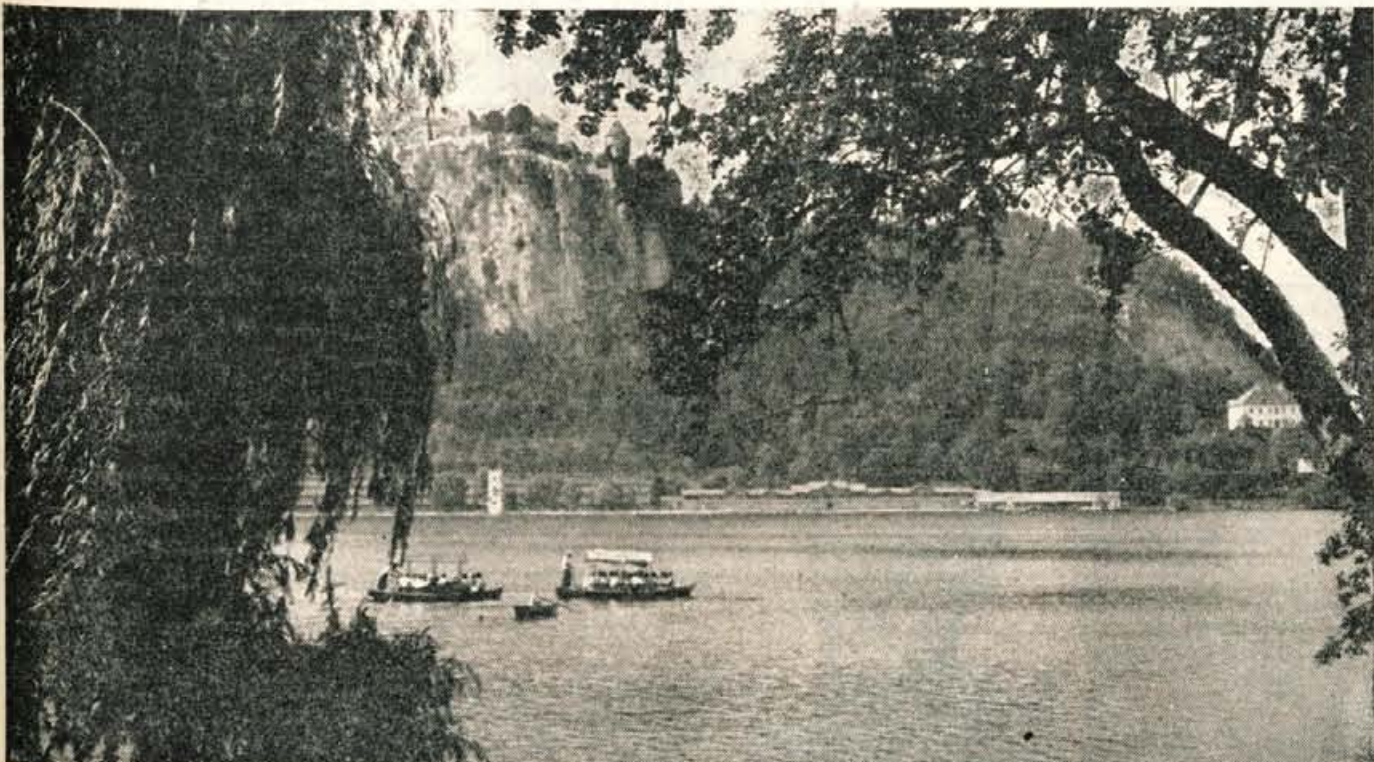
Delavci so na ta vprašanja odgovorili povsem drugače. Kar 55% jih je izjavilo, da je vzrok nezadovoljstva v slabi organizaciji dela v podjetju, 31% jih je povedalo, da so nezadovoljni zaradi slabih odnosov, ki vladajo v kolektivu itd.

Osnovna slabost vodilnih ljudi v kolektivu je bila torej v tem, da so mislili, da gre delavcu samo za zaslužek, da smo za denar. Analiza pa je to miselnost temeljito demantirala. Pokazala je, da danes mimo mnogih materialnih težav, ki tarejo našega delovnega človeka, vendar silijo vse bolj v ospredje zahteve delavcev po novih odnosih med ljudmi, da je danes delavcu morda že mnogo važnejša možnost napredovanja pri delu, kot pa trenutni položaj v proizvodnji, da danes delavcu močno zanima organizacija dela itd. Anketa v Alpini je vse to zelo jasno pokazala.

Do razcepa na »mi« in »vi« je prišlo predvsem zaradi podcenjevanja kolektiva. Ker se je zmotno mislilo, da gre ljudem v proizvodnji zgolj za trenutne materialne koristi, se je zanemarila vzgoja ljudi — upravljalcev. Kolektiv se ni seznanjal s problemi podjetja in tako je nastal položaj, ko so posamezne skupine začele po svoje krojiti usodo podjetja in poskušale v podjetju uveljaviti svoje interese.

Da večina delavcev ni bila seznanjena z novo delitvijo dohodka, s problemi podjetja, z delom samoupravnih organov in tarjano politiko, ni mogoče seveda kriviti samo uprave. Tu je očitno tudi premajhno zanimanje dolocenega števila delavcev za probleme podjetja. V Alpini je za poslenih mnogo poldelavcev, ki opravljajo razen dela v podjetju še kmetijska dela doma na svojih posestvih. Podjetje takim ljudem dejansko mnogokrat ne pomeni več kot »molzno kravo« in se za njegove probleme dosti ne zanimajo. V primerih dvojnega dela je problematična tudi produktivnost. Morda nam ravno žirovski primer kaže, da bo treba v kolektivih mnogo bolj razmišljati o načinu, kako zainteresirati neposrednega proizvajalca za upravljanje v podjetju, na drugi strani pa ravno s tem v zvezi nekoliko jasneje potegniti mejo med delavci in kmeti.

Težavam v Alpini so kumovali seveda še mnogi drugi vzroki. Med drugim vsekakor dokaj ponesrečena komercialna orientacija. Tovarna čevljev v Žireh je bila zgrajena predvsem za težko obutve, ki se izdeluje pretežno z ročnim delom. Zato se podjetje po tehnični opremljenosti vsekakor ne more meriti s podobnimi industrijskimi podjetji čevljarke stroke (»Planika«, »Peko«). Ker pa je Alpina prešla na izdelovanje lahke obutve, je seveda nekonkurenčna, kajti za lahko sezonsko obutve ni več osnovna pretirana kvaliteta, marveč predvsem oblika in pa cena, zategadelj bo prihodnje potrebno jasneje odrediti tudi razvojno pot podjetja. K.

Iz družbenih planov naših občin

Zanemarjene možnosti

V blejski občini največ sredstev za napredek turizma 4.500.000 dinarjev za opremo privatnih sob

Družbeni plan gospodarskega razvoja občine Bled za obdobje 1957—1961 v osnovnih smernicah zagotavlja korenite spremembe v gostinstvu in trgovini ter komunalni izgradnji. Tem panogam gospodarstva posveča največjo skrb. Zato jim dodeljuje tudi največji del investicij, ki so res nujno potrebne za nadaljnji hitrejši napredek sodobnega turizma.

Občina Bled zajema pravzaprav najbolj turistično področje na Slovenskem. Zato je razumljivo, da družbeni plan s svojimi osnovnimi cilji hoče prav turizmu zagotoviti nemoten in uspešen nadaljnji razvoj.

Razvoju turizma, kot je zapisano v družbenem planu, se vsa povojna leta ni posvečalo dovolj pozornosti. Na turizem so gledali vse preveč enostransko, predvsem le z gledišča gostinstva. Pri tem pa so bile zanemarjene koristi trgovine, obrti, lokalnega prometa itd. Prav tako pa imajo od dobrih razvitega turizma prebivalci sami tudi neposredne koristi. Oni oddajajo privatne sobe, lahko dobijo zaposlitev in stranske zaslužke, poveča se prodaja kmetijskih pridelkov in podobno.

Boljši in hitrejši razvoj na Bledu v povojnih letih pa so zaznavali tudi nekateri objektivni vzroki. Znano je, da se je v povojni dobi zaradi stanovanjskih težav in drugih problemov, močno zmanjšalo število ležišč. Pred vojno je bilo na Bledu okoli 3.500 postelj, kar pomeni 75% več kot danes. Zelo negativen vpliv na turizem so imeli vse doslej tudi nerazviti in premalo urejeni gostinski, trgovski in obrtni objekti, oziroma zastarelost in neuporabnost nekaterih komunalnih naprav. Tudi pomanjkanje sodobnejših objektov in neurejenost bližnjih turističnih zanimivosti ter razglednih točk, je bilo le turizmu v škodo. Turistična propaganda, če je sploh bila, je bila vse do lanskega leta premalo učinkovita. Za zabavo in razvedrilno gostov so odgovorni ljudje tudi vse premalo napravili.

V tem pogledu se je zlasti letos stanje očitno izboljšalo. Ležiščne zmogljivosti so povečali s sobami, ki so jih za ta namen odstopili privatniki. Vse kaže, da se bo stanje izboljševalo tudi v bodoče, saj je bilo številnim privatnikom za opremo turističnih sob letos odobrenega blizu 4 milijone in pol dinarjev posojila. Velik korak naprej pa je bil storjen tudi z adaptacijami nekaterih gostinskih in trgovskih lokalov v središču Bleda in z utoritvijo nekaterih novih trgovin, gostišč in restavracije Blegoš ter Park bara.

Z ŽIČNICO NA TALEŽ IN NA KLEK

Ker so ležiščne zmogljivosti gostinskih obratov izkoriščene le kakih 20% (v letnem povprečju seveda), bodo poiskali

pogoje za uvedbo zimske sezone.

Da bi to uspeli, pa bo potrebno povezati Bled z najbližnjimi snežnimi tereni. S tem v zvezi omenja družbeni plan gradnjo žičnice na Talež in iz Radovne na Klek. Za poživitev zimske sezone je Bledu potrebno tudi novo umetno drsališče ter preureditev in zboljšava sankajske proge na Straži.

Blejski družbeni plan v nadaljnjem obdobju predvideva za hitrejši napredek turizma še druga pomembna dela, o katerih so tudi volivci precej govorili. Tu sodi zlasti gradnja gostinskega obrata na Straži, dokončna obnovitev blejskega gradu, renoviranje cerkve in fresk v Bodeščah. Urediti nameravajo knjižnico in jo premestiti v primernejše prostore s čitalnico. Veliko delo bo tudi obnova ali novogradnja kopalnice in nabava novih čolnov, popravilo žičnice na Stražo, usposobitev cerkvenega stolpa na otoku za razgledno točko, itd. Tudi soteska Vintgar, ki jo vsako leto obišče veliko ljudi, bo potrebna temeljitih popravil in rednejšega vzdrževanja.

Seveda so tukaj omenjena le nekatera dela. Mimo tega pa je v obdobju do 1961. leta predvidena tudi sanacija jezera, nova

kanalizacija, vodovod, ureditev cest in parkov, razsvetljave in redno vzdrževanje vseh komunalnih objektov.

300 NOVIH POSTELJ

Prenočiščne kapacitete se bodo predvidoma povečale do leta 1961 za približno 300 postelj, in sicer predvsem z rekonstrukcijami in razširitvami že obstoječih objektov. Največja dela predvidevajo hoteli Park, Jelovica in Triglav. Naselje Mlino ima idealno lego za razmah turizma in gostinstva. Vendar tam ni nobenega primernega gostišča. Zato bodo prvi hotel gradili na Mlinem. — Hoteli Toplice, Krim in Triglav bodo morali v celoti na novo opremiti sobe. Prav tako tudi Izletniški dom v Ribnem in gostišče Mlino.

Problem gostinskega kadra je že vsa leta pereč. Kvalificiranih delavcev hudo primanjkuje ob vsaki sezoni. Vse pa kaže, da se bo tudi v tem pogledu izboljšalo, saj bodo že v letošnjem letu ustanovili na Bledu gostinsko vajensko šolo. To naj bi bil nov način vzgoje gostinskega nara-

ščaja, od katerega si podjetja mnogo obetajo. Hkrati pa bodo še vnaprej s tečajji usposabljali kvalificiran gostinski kader. Za usposabljanje vodstvenega kadra pa bo občinski odbor razpisoval štipendije za pouk na hotelski šoli v Ljubljani.

Za uresničitev vseh navedenih ukrepov in nalog za razvoj turizma je predvidenih 84 in pol milijona dinarjev, medtem ko bo za gostinstvo v obdobju do 1961. leta treba izvesti investicijska dela v vrednosti 634 milijonov 450.000 dinarjev. — S tem se bo povečal promet v gostinstvu predvidoma za 25%.

-jb

OCENA POTROŠNIKOV

Potrošniki so skoraj prav tako ocenili aranžerje kot žirija. Od 2.000 listkov, kolikor so jih razdelili med potrošnike, so le-ti vrnili 1.120 izpolnjenih listkov z oceno izlozb. Največ potrošnikov iz Kranja, in sicer 274 je za najboljšo, najlepšo in uspešno priznalo izlozbo št. 42 v trgovini

»Gorenje« v Prešernovi ulici, ki jo je uredil Stane Vurkelj iz Kranja. Drugo mesto z 203 glasovi so priznali aranžerju Janezu Košniku za izlozbo št. 7 v trgovini »Moda«, tretje mesto Igorju Pirmanu za izlozbo v knjigarni »Simona Jenka« itd. K. M.

Sedemnajst let Cankarjevega bataljona

Ob odkritju spominske plošče na Vodiški planini

Sedemnajst let je od tega, ko sta se na planini Vodice sestali Jeseniška in Javorniška četa ter se združili v Cankarjev bataljon — jekleno pest gorenjskega ljudstva, ki je zadajal udarce Nemcem na Gorenjskem ter jim onemogočil peklenski načrt, da bi izselili preko 100.000 Gorenjcev. V spomin na ta dogodek so si občani Kroke izbrali ta dan za svoj občinski praznik.

Planina Vodice je bila že od nekdaj torišče političnih delavcev. Maja 1936. leta so se na pobočju Jelovice in na Kopsišču pod Vodiciami prvi sestali jeseniški komunisti na posvetovanje, ki ga je vodil Stane Zagar. Tudi leto 1938 je vklesano v zgodovino te planine, ko je bilo tu zborovanje, ki se ga je udeležil tov. Boris Kraiger, zastopnik CK iz Ljubljane.

Potem so prišla trdi leta nemške okupacije. Svet tu okoli je zazivel; sem so prihajali ljudje, ki niso marali kloniti pred tuji. Streljaj od tod pod malim Gregorjevcem so na važnem posvetovanju 17. julija 1941 sklenili, da začno z oboroženo vstajo. Na posvetovanju so bili zbrani poleg drugih tudi Stanko Zagar, Tomo Brejce, Lojze Kobe, Jože

Gregorčič in Ivan Bertonec-Johan.

Nekaj minut od tod pod Gradiščem je bila 29. julija 1941 ustanovljena Jelovska četa, ki je kasneje nosila ime Ilije Gregorčiča. Tod so borci zaprsegli, da bodo branili teptano domovino in če bo treba tudi umrli zanjo. Jeseniška četa, ki je bila ustanovljena 22. julija in Jelovska četa sta se 5. avgusta 1941 zlili v eno enoto — Cankarjev bataljon, ki je že ob ustanovitvi štel 120 mož. Temu bataljonu je v začetku leta 1942 poveljeval narodni heroj Joža Gregorčič, idejno politični vodja pa je bil narodni heroj Stanko Zagar.

Ze takoj po ustanovitvi je imel bataljon hude boje z Nemci pri Lipniški planini in na Partizanskem vrhu. V prvih borbah je padlo mnogo Nemcev, kar je vzpodbudilo borce k večjim nalogam.

V začetku aprila 1942 je bila ustanovljena prva grupa odredov in s tem tudi Kokrški in Gorenjski odred. Stab teh partizanskih enot je bil na Jelovici, zato so Nemci kaj pogosto napadali gozdna pobočja nad Jamnikom. Pri teh ofenzivah so jih čestokrat spremljala tudi letala. Naj-

srditejše boje pa je imela druga grupa odredov, ko so se premaknili preko Jelovice na Stajersko. Posebno hudi boji so bili v okolici Radovljiške planine, kjer so partizani prebili nemški obroč. Te ofenzive so pogosto trajale tudi do 5 dni. V teh bojih sta padla komandant in komisar prve grupe odredov, narodni heroj Jože Gregorčič, ki je padel na Lipniški planini in Lojze Kobe leta 1942 na Jamniku.

Jelovica je bila skozi vsa vojna leta pomembno torišče gorenjskih partizanov. Tu so bile boje leta 1943 in 1944 Prešernova brigada, Jeseniško-bohinjski odred ter mnoge druge partizanske enote, ki so bile v tem času na Gorenjskem. Na Mošenjski planini, Lipniški planini, Selški planini, Rovtarici je mnogo borcev preliho kri.

Dolga je bila pot do svobode, ki si jo je 5. avgusta 1941 zastavil Cankarjev bataljon.

Na kraju, kjer si je Cankarjev bataljon pred sedemnajstimi leti zadal častno nalogo, da izbojuje nečloveški boj z nacističnimi zavojevalci, bodo v spomin na velike boje in zmage ter vse padle, v nedeljo, 10. avgusta, od-

krili spominske plošče. Spominskim ploščam na Mošenjski planini, Lipniški planini, Rovtarici in drugod po Jelovici, se bodo tako pridružila nova obe-

ležja, ki bodo prihodnjem pokolenju pričala o vztrajnem boju našega ljudstva za svoj obstoj in za pravičnejše družbene odnose.

Planina Vodice — V ozadju vrh Gradišča, kjer je bila 29. avgusta 1941 ustanovljena Jelovska četa Foto: Smolej

gorenjski obveščevalac

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov, telefon 04.

MALI OGLASI

Telefonska številka naročniškega in oglasnega oddelka je: Kranj 475.
Obveščam stranke, da dvignejo predmete do 15. avgusta. Pozneje, do 1. septembra 1958 bom imel zaprto zaradi zdravljenja. — Blaž Rangus, zlatar, Kranj, Reginčeva 16. 1325
Zamenjam dvosobno stanovanje — novi bloki Izola za enakega v Kranju ali okolici. Naslov v oglasnem oddelku. 1326
Prodajam 3000 m² njive ali zamenjam za stavbno parcelo. — Miaka 28. 1327
Prodajam mlado kravo po telitvi. Vari, Česnjica št. 17, Podnart. 1329
Moped HMV prodajam. V račun vzamem kolo. Primskovo, Likozarjeva 11, Kranj — od šole levo. 1329

Prodajam kravo, ki bo četrtič teletila. Cimzar, Tatine 2, Pred-dvor. 1330
Iščem honorarno zaposlitev kakršnokoli v popoldanskih urah. Naslov v oglasnem oddelku. 1331
Jopico sem izgubila v soboto 2. avgusta na poti iz Olševka v Hotemaže. Poštenega najditelja naprošam, da jo proti nagradi odda v oglasni oddelek. 1332
»Puch« 198 v dobrem stanju in 11 AZ panjev ugodno prodajam. Meglič Janez, Cadovlje 2, Tržič. 1333
Večje količine borovca kupim, prevzamem tudi manjše količine. Pogoj, prvovrsten, ne siv ali črn. Gotovina takoj pri prevzemu. — Oven Franc, Roleta, Rožna dolina c. XV/1, Ljubljana. 1334
Vejalnik (pakli), novejšje izdelave in motorno kolo »Penomen« 89 cm prodajam. Naslov v oglasnem oddelku. 1335
Iščemo trgovskega pomočnika, ter dva trgovska vajenca. — Pismene ponudbe oddati na naslov podjetja »Mineral«, Jesenice. 1336
Sprejememo v uk 2 zdrava vajenca za strojno ključavničarsko

stroko. Pogoj: uspešno dovršena osemletka. Elektrarna Sava — Kranj, Stara cesta 3. 1338
Vajenka za brivsko-frizersko stroko sprejme takoj Pirc Ladislav, Vodopivčeva ul. 13, Kranj. 1339

Tovarna OVEN Kranj, prejme za takojšen nastop TRGOVSKEGA POTNIKA. Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja. 1337

Žensko za nego dojenčka v dopoldanskih urah, iščemo. Naslov v oglasnem oddelku. 1340
Začasno vzamem na stanovanje pošteno in mirno izobraženko. — Naslov v oglasnem oddelku. 1341
Slovenski fant želi spoznati slovensko dekle. Zaželjena slika s kratkim življenjepisom na ime Rebernik Rajko, Oberhausen, Sterkrade, Kleeekamp 27/1 — N. Deutschland. 1314
Zahvaljujem se DOZ-u in »Glasu Gorenjske« za izplačano zavarovalnico 20.000 dinarjev, ki sem jo dobila po možu, umrlam zaradi nezgode. Franja Strniša, Gregoričeva 7, Kranj.

Preključujem avtobusno vozovnico Cerklje—Kranj na ime Anton Kural. 1342
Prodajam gozd — 2.300 m² blizu Senčurja, brzoparilnik 50 l in ročni vozček pripraven za polje. Zirovnik Franc, Valburga 14, Smlednik.
Iščem upokojenko za varstvo otrok od 8. do 16. ure. Rutar, C. Klanec 22, Kranj.
Prodajam telico 8 mesecev brejo. Zg. Besnica 22.

OHJAVE

KNJIGARNA »SIMON JENKO« v Kranju obvešča, da ima na zalogi vse šolske knjige, ki so do sedaj izšle pri založbah za šolsko leto 1958/59. Na zalogi ima tudi vse ostale šolske potrebščine. Da bi se izognili prevelikemu navalu v šolski sezoni, vljudno prosi cenjene odjemalce, da si gotnje potrebščine čimprej nabavijo.
Knjigarna »Simon Jenko« v Kranju sprejme v uk vajenca. Pogoj: dovršena osemletka ali 4 gimnazije. Nastop takoj.

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 8. avgusta ob 18. in 20.15. uri amer. barv. film »ZIGOSAN« — zadnjič. 9. avgusta ob 18. in 20.15. uri amer. film »DARILO NA VRVICI«. 10. avgusta ob 10. uri amer. barvni film »ČRNI LABOD«. ob 15. uri amer. barvni film »PEKEL POD NICLO«, ob 17. in 19. uri amer. film »DARILO NA VRVICI«, ob 21. uri premiera francoskega filma »OČKA, MAMICA, MOJA ŽENA IN JAZ«.
»PARTIZAN«, Kranj: 8. avgusta amer. film »DARILO NA VRVICI« — zadnjič. 9. avgusta amer. barvni film »ČRNI LABOD«. 10. avgusta amer. barv. film »PEKEL POD NICLO« — predstave vsak dan ob 20. uri.
»SVOBODA«, Stržišče: 9. avgusta ob 20. uri amer. barvni film »PEKEL POD NICLO«, 10. avgusta ob 16., 18. in 20. uri amer. barvni film »ZIGOSAN«.
NAKLO: 9. avgusta ob 20. uri premiera amer. filma »MOJH ŠEST KAZNJENCEV«, 10. avgusta ob 16. uri premiera francoskega filma »OČKA, MAMICA, MOJA ŽENA IN JAZ«, ob 18. in 20. uri amer. barvni film »ČRNI LABOD«.
KRVAVEC: 9. in 10. avgusta amer. film »PEKEL POD NICLO« — predstave v soboto ob 20.30. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.
»SORA«, Skofja Loka: 8. do 10. avgusta ameriški barvni film »VZHODNO OD RAJA«.
BLEJ: 8. do 11. avgusta angl. barvni film vstavitelj »SPANSKI VRTNAR«. Predstave ob delavnikih ob 18. in 20.30. uri, ob nedeljah ob 14., 16., 18. in 20.30. uri ter ob 10. uri matineja.
RADOVLJICA: 8., 9. in 10. avgusta angl. zgodovinski barvni vstavitelj film »RIHARD III.« — Predstave v petek in soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 17. in 20. uri (zaradi izredne dolžine).
LJUBNO: 9. in 10. avgusta amer. barvni film »DOLINA MASČEVANJA«. Predstave v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 18. uri.

Ob 90-letnici grafične organizacije 84-letni Ivan Benedik bi bil še vedno rad v tiskarni

V teh dneh je minilo 90 let od ustanovitve grafičarske organizacije v Sloveniji. Visoke obletnice so se vsi grafičarji s ponosom spomnili in se zbrali v Mariboru, kjer so bile od 31. julija do 3. avgusta številne prireditve. Ob tej priložnosti smo tudi mi obiskali v Strazišču

tekalo življenje, da je dočakal toliko let. Ivanov odgovor je bil za nas majhno presenečenje. Tobaku se nikdar ni izogibal — cigaro še danes rad potegne — in tudi alkohola se ni branil.

Skratka, gorenjski grč te »življenjske sladkosti« niso prišle do živega, saj je kljub visoki starosti še čil in zdrav, kar mu ob jubileju črne umetnosti želimo, da bi še ostal.

FaBo

NESREČE

NEPRIJETNI TRENUTKI
Potniki, ki so se v sredo, dne 6. avgusta vozili z avtobusom iz Zeleznikov proti Skofji Loki so na nekem ovinku pri naselju Fužina doživeli nekaj zelo neprijetnih, neprijetnih trenutkov, da ne rečemo opravičenega strahu. Avtobus je nenadoma zavozil s ceste. Potniki so se v trenutku znašli nad kakih 30 metrov globokim prepadom. Tudi najpogumnejšim je zastal dih. Na veliko srečo je avtobus obvisel za nekim drevesom.

znani osebni avto. Kdo? Nihče ni vedel, kajti vozilo je zginilo po cesti naprej z vso brzino, kot je pripeljalo. Toda prometni organ so ga kaj kmalu izsledili in našli v Trziču z avtom S-3408, s katerim je tudi povozil kolesarja.

Sofer B. J. od podjetja »Transurist« Skofja Loka pravi, da se je to zgodilo zaradi neke okvare na volanu. Če je to bilo res, raziskuje posebna tehnična komisija. Vsa stvar se je vsekakor dobro iztekla, samo na avtobusu je kakih 70.000 dinarjev škode.

ZARADI KRAV V POTOK

V torek popoldne je peljal iz Trziča pod Storžič tovornjak, ki se je na poti skozi Lom moral ogniti kravam, ki so mu prihajale po cesti nasproti. Pri tem je z zadnjima kolesoma zdrknil v potok, kot prikazuje naša slika in precej je bilo opravil preden so ga izvlekli na cesto. Tovornjak je bil k sreči prazen in pri tem ni nastala nikakršna škoda, niti ni bil nihče poškodovan. Vendar ta nesreča opozarja tiste, ki vodijo živino, pa četudi na manj prometnih cestah, naj bolj spoštujejo cestne predpise.

K. M.

NI ZBEZAL DALEČ
V sredo, 6. t.m. je pri vasi Polica, blizu Naklega pri Kranju obležal na cesti kolesar. Na glavni cesti ga je povozil ne-

KOMISIJA ZA USLUŽBENSKE ZADEVE ObLO KRANJ
razpisuje
KONKURS ZA DELOVNO MESTO UPRAVNIKA PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA KRANJ
Pogoj je srednja strokovna izobrazba in 3-letna praksa v gledaliških poslih poklicnih gledališč ali v večjih amaterskih dramskih družinah.
Osnovna in položajna plača se določita po določilih zakona o javnih uslužbencih.
Prošnje s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela, kolkovane s 180 dinarjev občinske takse (ali gotovine), je treba vložiti pri Občinskem ljudskem odboru Kranj do 31. avgusta t.l.
Konkurs velja tudi po tem roku do popolnitve delovnega mesta.

UPRAVA Višje šole za telesno vzgojo v Ljubljani razpisuje natečaj
za sprejem rednih in izrednih slušateljev v študijskem letu 1958/59
1. Kandidati morajo imeti popolno srednjo šolo,
2. opraviti sprejemni izpit in zdravniški pregled,
3. izredni slušatelji morajo dokazati, da so redno zaposleni kot učitelji v telesnovzgojni stroki.
Kandidati naj se javijo na upravi šole v Ljubljani, Tabor 13 dne 22. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne k zdravniškemu pregledu.
Dne 23. septembra ob 8. uri se vrši na istem mestu sprejemni izpit, ki obsega:
a) za moške — tek na 50 m in 1500 m skok v višino
Poljubno vajo na bradlji in drogu preskok preko kože
plezanje po vrvi na 5 m spretnosti v obvladanju žoge plavanje
b) za žene — tek na 50 in 800 m skok v višino
poljubno vajo na dvovišinski bradlji ali gredi preskok preko kože
plezanje po vrvi na 5 m spretnosti v obvladanju žoge plavanje
Sprejemna komisija bo predlagala sprejem na šolo na podlagi splošne ocene kandidatove zmogljivosti.
Uprava Višje šole za telesno vzgojo prosi vse kandidate in kandidatkinje, ki se nameravajo vpisati, da se takoj javijo z dopisnico upravi šole Ljubljana, Tabor 13.

Sprejemno:
— EKONOMISTA ZA ORGANIZACIJSKA IN EKONOMSKA DELA
Pogoj: ekonomska fakulteta ali ekonomska srednja šola z nekaj let prakse;
— PERSONALNEGA REFERENTA
Pogoj: dovršena srednja šola ali nedovršena srednja šola z nekaj let prakse;
— ADMINISTRATIVNO MOC
Pogoj: dokončana srednja šola z znanjem strojepisja. Plača po dogovoru.
Ponudbe poslati na upravo podjetja Industrija obutve »Planika« Kranj.

Veleželeznina Kranj
sprejme takoj
VEČ FIZIČNIH DELAVCEV
Prednost imajo tisti, ki stanujejo v Kranju in okolici. Plača dobra — Osebnost ali pismene prijave sprejema
UPRAVA
trg. podj. MERKUR, veleželeznina
KRANJ

gorenjske bodice

△ Kamnik mi je pa res iz dneva v dan bolj pri srcu. Zato ne bo napak, če bom tudi to pot posvetil temu prijetnemu mestecu trohico pozornosti.
Naneslo je tako, da so mi ondan, ko sem križaril po kamniških ulicah, hudo zadisale torte. Ker me je pot privedla do nove slaščičarne v Kidričevi ulici, se želji po pecivu nisem mogel več upirati. Zavil sem v lokal in ne hote globoko potegnil vase sapo. Strela škrtučena — pa ni prav nič zadisalo po tortah. Duh, ki mi je udaril v nosnice, me je na moč spominjal na dišave, ki kraljujejo okrog tovarne gumijastih izdelkov »Sava« v Kranju. Pa ne da bi v tej slaščičarni izdelovali gumijaste torte? Kje nekje tja so obložili z gumasto oblogo, ki s svojim ostrim duhom ubije vse slastne vonjave po pecivu. Kljub vsemu pa sem si privoščil dva koščka peciva, zraven sem pa ugibal, če ne bi morda kazalo premazati gumo z loščilom za parket. Loščilo bi utegnilo odpraviti neprijeten vonj.
△ Ko sem pozneje zavil na ulico, sem se pri pričel pokesal, da sem se ustavljal v Kidričevi ulici. Nenadoma je pred menoj zrasel iz tal zajeten mešan in spustil name celo ploho očitkov. Da bi bil še prepričljivejši, je vihtel nad menoj pest, kot Indijanec bojno sekuro.
»Slišiš ti, strigalica bodičarska,« je benti, da so mi koccine na glavi kar pokonci vstajale. »Zadnjič si se obregnol ob tiste drogeve s prometnimi znaki, pa ob tiste znake, ki jih sploh ni. Tistega kupa kamenja ob Maistro-

vi rojstni hiši pa sploh nisi videl, kajne?«
Kaj sem hotel? Razjarjenemu možakarju sem na vrat na nos priznal svoj spodrsljaj in ga takoje potolažil: »No da, seveda sem videl tisto kamenje, pa mi ni nič posebnega prišlo na misel. Menil sem pač, da bodo Kamničani postavili ob cesti apnenico in žgali apno, da bodo končno vendarle ometali in pobelili hišo pesnika Rudolfa Maistra.
Tako sem videl, da sem možakarja zadel v živo. »Nak, tega pa ne boš doživel. Če misliš, da smo postavili sredi mesta tovarniški dimnik, ki se po višini kosa z Malim gradom, da bomo tudi apno žgali sredi mesta? Tisti kup kamenja je le ostanek »melioracije« bivšega pokopaljšča. Pridne roke mešanov so prekopalje ledino, kamenje so znosili na kup, prest pa so namenili zelenjavnim gredam.«
Kar zavrtilo se mi je v glavi, ko sem s pogledom ošnil tisto grmado kamenja. V dno srca so se mi zasmilili tisti Kamničani, ki so bili na kakršenkoli način soudeleženi pri »gradnji« tistega kupa. Toliko ton kamenja pa le niso mačkine solze! — Ker sem se hotel možakarju prikupiti, malo pa tudi zato, ker so se mi tisti udarniki smilili, sem dejal, da bom ljudi predlagal na pristojnem mestu za pohvalo in primerno nagrado.
»Rajši nikar,« mi je možakar z nekakšno tesnobno hudomušnostjo pomežiknil. »Pri nas imamo o teh stava-

reh — hočem reči o nagradah in pohvalah — čisto posebne pojme...«
Se preden pa sem odprl usta, da bi možakarja vprašal, kaj hoče reči s temi »posebnimi pojmi«, je ta že jadrno zavil okrog ogla.
△ Ko sem se tistikrat vračal v Kranj, sem se ustavljal tudi v Cerkljah. Ne morem si kaj, toda tistih mlajev, ki so jih postavili za praznik 4. julija, pa le ne morem preboleti. Mlaji so namreč tako osmukani, da imena »mlaj« sploh več ne zaslužijo. Kljub temu pa jih bodo — tako trdijo zlobni jeziki — uporabili še za občinski praznik, ki ga bodo slavili šele jeseni. Menim, da so ti mlaji precej pripomogli k mikavnejši podobi Cerklje ob otvoritvi žičnice na Kravavec.
△ Zdaj pa še sličica z Gorenjskega sejma v Kranju. — Ko sem pred nekaj dnevi hodil po razstavnih prostorih, sem mimogrede prisluhnil razgovoru med neko obiskovalko z otrokom in uslužbencem sejma. Uslužbenc je namreč postal pozoren na ličen vozček, ki ga je peljala majhna deklica, proti izhodu. Zaplet se je v pogovor z materjo: »Ste vozček kupili tukaj na sejmju?«
»Ne, to ne, ampak otroku je bil tako všeč, pa sitnaril je, zato sem mu ga dala,« je v strahu in zadregi izjecljala ženska.
Zdaj pa že nekaj dni razmišljam, kako bi bilo, če bi se vsi obiskovalci sejma ravnali po teh načelih.
Vas pozdravlja Vaš Bodičar!

Kranjske umetnostne razstave sredi sejemskega vzdušja

KRAJINARSTVO POKLICNIH

V dneh Gorenjskega turističnega sejma prireja Mestni muzej v Kranju razstavo sodobnega oziroma povojnega slovenskega krajinarstva z gorenjsko motiviko. Zbrano gradivo zasluži vso pozornost zlasti s treh vidikov:

Prvič — h kolektivni razstavi na eno samo temo, ki ji je cilj umetnostno uveljavljanje Gorenjske, se je posrečilo pritegniti predstavnike starejših in mlajših slovenskih slikarskih generacij. Starejša pokolenja zastopajo: Omersa, D. Klemenčič,

ma — kot da bi bile popolnoma obrabljene; veselje nad naravo — kot da bi bilo modernistom manj ljubo od miselnih in abstraktnih spekulacij. Doprinos časa pač — a vendar, najbolj učinkovita dela, krajine, za katere ni mogoče reči, da bi bile medle, so prispevali prav mladi: Slana (Jeseniške in škofjeloške vedute), I. Šubič (Skednji, Doma), Zelenko (dva pogleda na Kamnik, Dirke v Komendi), Batista (Pot v Lom, dva gorenjska motiva), Koporc (Bled, Poleti), Mayer (Gore). Od starejših se jim zelo uspešno pridružuje

nehote podčrtali »razliko« med »demačimi likovniki« Dolika iz Jesenic in »amaterji« iz Kranja in Tržiča. Čeprav se Jeseničani menda res lahko ponašajo z dvema ali tremi boljimi močmi, se mi vendarle vsiljuje vprašanje, ali je takšno, iz prenapetih lokalnih ambicij izvirajoče razlikovanje upravičeno — in sploh, ali ne bi bila skromna, dejstvom odgovarjajoča označba, n. pr. »Amaterji kluba Dolik z Jesenic«, bolj učinkovita in glede na ostale vsekakor bolj vzpodbudna?

Tako na drugem mestu velja

plastikama Hafner Nike (Simonkica, Vesna) prav gotovo ne dela časti njeno olje (Pri pečji).

Tretji problem, mimo katerega ne moremo molče, ker je bistveno važen, uresničuje na eni strani amatersko koketiranje z velikimi vzorniki (čitaj: reprodukcije umetnin slavnih mojstrov), na drugi pa posnemanje vidnejših tvorcev iz lastnih, torej amaterskih vrst. Skratka — početje, ki ni razveseljivo in ki izzveneva v nebogljenosti. Stirnov »Pomenek«, da se poslužim najotipljivejšega dokaza med ne ravno redkimi, je nedvomno rezultat zgledovanja po Rouaultu. Svojega koplsta je seveda dobil tudi pokojni akvarelist Koželj in to v osebi Cebulja (Triglav), Lužnikovo »Poletje« pa je nesporna imitacija impresionizma. Ker sta pri gorenjskih amaterjih močno v časteh njih naprednejša sodruga Tomazin in Vilhar, ni nič čudnega, da se navdušuje za mentorstvo prvega Korošec in da sledi drugemu Djurič — toda, kam to vodi, naj presodi vsakdo sam!

Četrta opazka pa bi bila posvečena neki nejasni zadevi, namreč vprašanju, ali je prav, da razstavljajo med amaterji tudi ustvarjalci s precejšnjim zalogajem umetno - obrtne predizobrazbe? Pri tem mislim na kvalitetne modernistične izdelke Smoleja (Balet, Lepak, Pred izložbo) in Zupančiča (Pomlad, Atom in vojna, Vas, Mladinske brigade, Naselje ob vodi, Nočni lokal).

Od pravih amaterjev se je po splošni sodbi najviše povzpeli Tomazin, in sicer v smeri realističnega, a včasih nekolikant medlo koloriranega krajinarstva (Naša tovarna, Piščenca, Z Vojščice, V Vratih), druga boljša ali vsaj zgledna in pridna dela pa pripadajo naslednjim avtorjem: Gasar (Na stari Savi), Korošec (Odjuga), Krajcar (Motiv s Pece), Dolinšek (Kurja vas, Jeseniška Sava), Zeleznik (Lese-njače), Stirn (Na Gorenji Savi), Stern (Megla in tri surrealistične Metamorfoze), Markež (Zima v Tamarju), Meglič Večer, November).

LJUJSKA UMETNOST

Tretjo tokratno privlačnost pomeni za obudovalca umetnosti zbirka slikanih panjskih končnic in panjev v obliki Turka, Francoza in levov. Omenjene redkosti so na ogled v okviru čebelarске razstave, ki jo je v svojih prostorih omogočil Slovenskemu čebelarstvu muzeju (v pripravi) kranjski Mestni muzej. Končnice in panji v obliki figur sodijo z eno samo izjemo, ki je starejša, v devetnajsto in začetek dvajsetega stoletja ter pričajo o tedaj še vedno kvalitetni ljudski umetnosti na tem področju, čeprav je, kot vemo, drugje že občutno propadala. Nabožna, vojna, žanrska, žival-ska in ornamentalna motivika te anonimne čebelarске likovne dejavnosti nam nudi s svojimi mikri svojevrsten užitek.

Stefan Eržen

Filmi, ki jih gledamo

OČKA, MAMICA, MOJA ZENA IN JAZ

Pred časom smo gledali francoski črno - beli film »Očka, mamica, služkinja in jaz«. Nismo bili razočarani. Te dni pa se bomo srečali z drugim delom oziroma nadaljevanjem tega filma pod naslovom »Očka, mamica, moja žena in jaz«. Tudi to pot ne bomo razočarani. Kakor v prvem delu, tako se bomo tudi tokrat sprehodili po Montmartru, srečavali bomo iste ljudi kot v prvem delu in še nekatere druge. Zgodba je neposredna, prisrčna, hudomušna, polna francoskega šarma, včasih v zapletih in situacijski komiki komajda verjetna in vendar užitek. Dialog je duhovit, včasih prizanesljivo zбоде, vseskozi pa zabava in daje celotni zgodbi sočnost. Česa ne najdemo v tem filmu? Tisočere drobne skrbi, ki poleg stanovanske stiske in tašče tarejo vrla mlada zakonca, da o dveh rojstvih dvojčkov ne govorim...

Naj bo tako ali drugače: režiser Le Chanois je imel tudi to pot srečo z zgodbo, igralci in režijo. Nastopajo Gaby Morlay (mama), Fernand Ledoux (očka), Nicole Courcel (žena) in Robert Lamoureux (jaz). Nedvomno bo film tudi tokrat navdušil gledalce, zlasti tiste, ki se radi nasmehnejo okusnemu dovtipu.

FILMSKE ZANIMIVOSTI

Na festivalu v Karlovyh Varyh so predvajali tudi film »Velika sinja cesta«. Kot je znano, je to koproducijski film z našim podjetjem »Triglav film«. Režiser in nekaj stranskih igralcev so res Italijani, medtem ko je glavni igralec Francoz. Tudi nekatere važnejše vloge v filmu so odigrali Slovenci (Stane Potokar, Janez Vrbovec). Pa tudi, če bi tega ne bilo, veljajo za film vsa pravila koproducijskega filma. In vendar so ga Italijani na festivalu predvajali kot popolnoma svoj film. To nedvomno ni pošteno do svojega partnerja, pa tudi v umetniškem pogledu ne ustreza stvarnosti, saj nosilec glavne vloge, ki nosi skoraj vso težo filma, ni Italijan.

Ameriška družba »Eleid Artists« je pred nekaj dnevi odkupila celovečerni slovenski umetniški film »Dolina miru«, ki ga bodo začeli predvajati v ameriških kinematografih.

Mednarodna žirija festivala otroških in dokumentarnih filmov v Benetkah je v kategoriji dokumentarnih in lutkovnih filmov dodelila prvo nagrado jugoslovanskemu filmu »Samec«, katerega avtor je Vetroslav Mimica.

Za pestrejšo podobo našega turizma Pred revijo folklornih skupin in vokalnih ansamblov v Bohinju

Da bi bila letošnja turistična sezona v Bohinju čim mikavnejša, bo tamošnje Turistično društvo priredilo v nedeljo, 10. avgusta Pod skalco ob Bohinjskem jezeru revijo folklornih skupin in vokalnih oktetov z Gorenjske.

Ker utegnejo naše bralce zanimati podrobnosti o tej prireditvi, bomo posredovali telefonski razgovor s tov. Jožetom Jerajem, predsednikom Turističnega društva Bohinju.

»Koliko folklornih skupin in vokalnih ansamblov se je doslej prijavilo?«

»Končnega števila vam ne bi mogel povedati, kajti rok za prijave nastopajočih ansamblov poteče v četrtek. Doslej (sreda, 6. avgusta) so se prijavile folklorne skupine iz Kranjske gore, Podkorena, Nakla, Zgoš pri Škofji Loki in z Bleda. Posebno mikaven pa utegne biti nastop folklorne skupine cibicanov iz Tržiča. — Kar zadeva vokalne oktete, naj omenim predvsem dva slovenska vokalna ansambla s Koroške, ki bosta nastopila s tenkočutno izbranim programom koroških narodnih pesmi.

Zdaj sem pa skorajda v zadregi, kajti, navzlic temu, da smo razposlali vabila za udeležbo pravočasno vsem ustreznim vokalnim ansambli, nimam več kaj naštevati. Na reviji bo

sodeloval še Kranjski vokalni oktet.

»Kakšen namen ima revija?«
»Predvsem želimo posredovati domačim in tujim gostom vse lepote in bogastvo naših gorenjskih folklornih motivov — od plesov, preko slikovitih narodnih noš, do domače zborovske kulture. In še nekaj si obetamo od prireditve: radi bi namreč obudili in ohranili mnoge domače folklorne motive, Sege in navade iz preteklosti, ki tonejo v pozabo. Pa tudi od samega srečanja sodelujočih ansamblov si marsikaj obetamo. Nastopajoči bodo lahko izmenjali misli, mnenja in delovne izkušnje, ki spremljajo njihova reproduktivna hotenja v plesni in pevski kulturi.

Nastope posameznih ansamblov bo ocenjevala tudi posebna komisija, ki jo bodo tvorili člani Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Vendar pa prireditve ne bo imela tekmovalnega značaja, temveč bo služila kot pregled dela in stremljenj naših amaterjev.«

»Kakšne težave spremljajo priprave na revijo?«

»Malce nas skrbi slab odziv na naša vabila. Če pa to skrb odmislimo, tedaj kakšnih posebnih težav ne bo. Če nam bo vreme naklonjeno, tedaj bodo naša prizadevanja prav gotovo bogato obrodila.«

Omersa (Škofjeloško hribovje, Sadovnjak), razen njega pa še R. Gorjup (Jesen, Pomlad), D. Klemenčič (Pod Kravcem, Planina Jezerce) in Maleš (Ljubno).

LIKOVNI USPEHI IN NEUSPEHI AMATERJEV

Druga zanimiva umetnostna razstava je odprta te dni v Domu JLA. Priredili so jo likovni amaterji z Jesenic, Kranja, Tržiča in Škofje Loke, ki so se resno potrudili, da bi pokazali javnosti le najbolj uspele primerke svojih prizadevanj. Mislim pa, da kljub temu ne bo v škodo niti občinstvu niti gorenjskim amaterjem samim, če o njihovem skupnem nastopu nanizam nekaj kritičnih pripomb.

Prvo sem dolžan izreči na račun kataloga, ki so ga za to prihodno oskrbeli in v njem hote ali

zapisati besedo ali dve o žiriji. Svojo nalogo je opravila ob upoštevanju danega materiala še kar dobro, če izvzamemo spodrselaj, ki se ji je pripetilo s tem, da je pripustila na razstavo dve grobi diletantski deli (Radojčićevi škofjeloški veduti), ki nista v skladu s sicer primernim nivojem celotnega izbora. Poleg navedenih dveh bi seveda mogli naštet še več očitno diletantskih del, toda zavedati se je treba, da brez tega ne gre, ako nočemo zanikati vobče znane okoliščine, da je za aktivne ljubitelje umetnosti nihanje med diletantizmom in amaterizmom razvojnaja nujsnost. Druge možnosti v tej zvezi so še šarlatanstvo, imitatorstvo in »čudežna odkritja«, toda razglabljanje o njih, razen morda o imitatorskih pozizkutih, bi bilo v konkretnem primeru brez prave podlage. Drži pa, da so odločitve žirij zaradi omenjenih skrajnosti čisto zelo težavne. Člane kranjske ocenjevalne komisije bi zategadelj kazalo opozoriti samo še na to, da so ugoden vtis o marsikaterem udeležencu pokvarili z izbiro njegovih in posrečenih in ponesrečenih stvaritev. Uspešnima

Panj v obliki Turka

V. festival jugoslovanskega filma v Pulju končan

V PULJU KONČAN

Ob zaključku V. festivala jugoslovanskega filma je uradna žirija razglasila svoj sklep o podelitvi nagrad in odlikovanj:

Za najboljši tri filme v minulem letu proglašajo filme »H-8« (podjetja »Jadransko film«, režiserja N. Tanhoferja), »Cesta, dolga leto dni« (podjetja »Jadransko film«, režiserja Giuseppe De Santisa) in »Skoki vejevje« (podjetja »Avala film«, režiserja Stole Jankovića);

nagrado za najboljšo režijo v znesku 500.000 dinarjev podeljuje režiserju Nikoli Tanhoferju za režijo »H-8«;

za najboljši scenarij podeljuje nagrado 300.000 din Zvonimiru Perkoviću in Tomislavu Butorecu za scenarij za film »H-8«;

za najboljšo fotografijo podeljuje 250.000 dinarjev Mihajlu Popoviću v filmu »Skoki ve-

jevje« — nebo«. Ta nagrada vključuje posebno stipendijsko nagrado belgijskega podjetja »Gaevert« v znesku 15.000 belgijskih frankov;

za najboljšo scenografijo podeljuje 150.000 dinarjev Mimiru Dimiću za scenografijo v filmu »4 km na uro«;

za glavno moško vlogo podeljuje 250.000 dinarjev Pavlu Vujičiću za vlogo Obrada v filmu »Tri korake v prazno«;

za epizodno žensko vlogo podeljuje 100.000 dinarjev Mili Dermoviću, za vlogo žene Švicarja v filmu »H-8«;

tri nagrade za epizodno moško vlogo po 100.000 dinarjev podeljuje Antonu Vrdoljaku za vlogo novinarja v filmu »H-8«; Miloradu Majiću za vlogo Opisa v filmu »4 km na uro« in Milanu Srdoču za vlogo Doleta v filmu »4 km na uro«.

Razen tega pa so bile podeljene tudi diplome in nagrade za nekatere kratke filme.

Vsi nagrajenci, ki so bili deležni nagrad, so sprejeli tudi zlato plaketo »Arena«.

Prizor iz filma »H-8« — Ti trije so ostali živi, ker so sedeli na zadnjem sedežu

R. Gorjup, Maleš, Slapernik, Ravnikar, B. Vavpotič, Šantlova in Perko, mlajša pa: Slana, I. Šubič, Zelenko, Batista, Koporc, Mayer, Belec in Varl.

Drugič — izbrana olja, akvareli, grafike in dva pastela nudijo v stilnem pogledu vsaj delno prikaz smeri, v katerih se izživlja naše povojno krajinarstvo. Po pripadnosti k tem smerem lahko razdelimo razstavljalce nekako takole: akademski realizem — Šantlova in B. Vavpotič; lirični realizem — R. Gorjup, Maleš, Ravnikar, Perko, B. Vavpotič in Varl; epični realizem — D. Klemenčič, Mayer in Slapernik; postimpresionizem — Koporc in R. Gorjup; fauvizem — Slana, Zelenko in Omersa; ekspresionizem — I. Šubič, Maleš in Belec; modernizem — Batista in Mayer.

Tretjič — med razstavljalci ne najdemo imen številnih slovenskih vrhunskih slikarjev, ki so na povabilo k udeležbi odgovorili, da se od osvoboditve sem niso ukvarjali z gorenjsko pokrajino, da so vse svoje gorenjske pejsaže že prodali, da zaradi starosti ne slikajo več — ali, da so zadržani s pripravami za razstave drugje. Toda, naj bo že kakorkoli, ta njihova sporočila so spravila prireditelje v precejšnjo zadrego, ker so ob zbiranju del imeli nekaj časa vtis, da je gorenjska pokrajina, ki je bila tako hvaležen pobudnik za naše krajinarstvo 19. stoletja, potem za naš impresionizem in končno postimpresionizem ter neorealizem pred drugo svetovno vojno, da je torej ta gorenjska pokrajina dandanes samo še izpeta pesem. Ko pa so bile končno vse prijavljene stvaritve skupaj, so se prireditelji nekoliko oddahnili. Izkazalo se je namreč, da njih začetna črnogledost ni bila povsem upravičena, kajti posebno nekateri mlajši slikarji imajo, so-deč po predloženih delih, vse pogoje, da z novatorskimi prijemi dvignejo upodabljanje gorenjskih vedut na višino, dostojno preteklosti. V celoti vzeto pa smo od te prireditve pričakovali mnogo več. Če namreč prezremo nekaj prikazov dobro znanih gorenjskih mestec, proslavljenih prirodnih lepot in kozolcev, moramo priznati, da obravnani izbor ne premore kakšnih izrazitih, na prvi pogled alpskih in subalpskih motivov. Gore, reke, jezera, gozdovi in nebo — kot da ne privlačijo več sodobnega slikarja; tovrstne te-

MLADA RAST

DOBER NASVET

Kdo ima prav?

Bil je velik car. Ko se je postaral in se je približal časi njegove smrti, je poklical svojega edinega sina in naslednika in mu takole povedal:

«Sin moj, vidiš, da sem se postaral in oslabil. Skoraj pojdem tjakaj, od koder se nihče več ne vrne in ti boš ostal sam na svetu. Nikogar nimam, ki bi ti v težki uri, v hudih dneh pomagal s pametnim nasvetom, te potolažil z dobro besedo. Zato pa, sin moj, pojdi koder koli moreš in si postavi utrjene domove, kjer bi imel zmeraj svoje zatočišče, kjer bi se mogel skriti v stiski.»

Sin je poslušal očeta, vzel mnogo zlata s seboj in se odpravil na pot. Dolgo je bil z doma in kamorkoli ga je privedla pot, bodi v dolino, ali so tesko, v goste šume ali na breg reke, v vas ali mesto — povsod je sklical delovno ljudstvo, povsod zgradil dvorce. Pa niso bili to dvorci, marveč prave pravce trdnjave! Židovi so bili do štiri komolce debeli, obzidje visoko po dva človeka, vrata so bila okovana, zapahi železni.

Carjevič si je zgradil mnogo dvorcev in se mirno vrnil domov. Vesel je bil, da je izpolnil očetovo voljo.

«No, sin moj, ali si storil tako, ka-

ki bi jih pristréno vzljudil in si sam zaslužil ljubezen in družbo. Samo prijatelji te morejo v težkih urah zavarovati pred stisko. Zakaj, vedi, moj sin,

Sem velik revež. Učenje mi je de-veta briga. To že vem, da je osem krat sedem dvainsedemdeset, vse drugo učenje pa me toliko ne zanima. Toda roditelja mi delata veliko krivico — posebno oče. Vsak dan mi pridiga tiste, po njegovem mnenju vzgojne litanije, naj se učim, naj ubogam itd., za ka-tere prav toliko maram, kot za lanski sneg; če pa v šoli dobim eno (1), mi iztepa hlače. Vse krivice si beležim v dnevnik, ki pa je že zelo zmahan. Tako jaz, ki nisem prav posebno nadarjen za branje, le še težko kaj iz njega razberem. Ravno pred dnevi pa, ko očetu nisem mogel uiti, sem prelistaval dnevnik in v njem našel še dosti čitljivo napisan nek dogodek, ob katerem sem se zamislil: »Kdo ima prav, oče ali jaz?»

Ko sem pričel hoditi v šolo, sem si kmalu nabral prijateljev, katerim so kot meni, številni drugi poslali jemali čas za učenje. Domača vaja se nam je čisto prelevila v šolsko ali pa nič. Nekega dne pa smo šli na daljši izlet, da bi se šli indijance. Šole smo se kar izognili. Z loki oboroženi, smo prispevši do temnega gozda na naše veselje naleteli gruč fantov, ki so šli v šolo. Napadli smo jih in privezali k drevju ter jih zasmehovali. Vse bi se srečno končalo, če se nam ne bi predrzni

fantje uprli. Tako se je položaj zame-njal. Edino jaz sem splezal na visoko drevo, ki je svoje veje razprostiralo nad umazano mlakužo. Nekaj časa sem še hrabro izstreljeval puščice v na-sprotnike, toda nenadoma »resk-« odlo-mila se je trhla veja, na kateri sem sedel. Polovico hlač je ostalo na veji, z drugo polovico pa sem odletel v pol metra globoko mlakužo. Komaj sem se izkobil iz nje, čevlji pa so še ostali v njej. Spremenjen v gusarja, sem se nesrečen napotil domov. Namesto, da bi me doma oče potolažil, mi je iztepel še tisti del hlač, ki so se me držale. Premišljeval sem, če je bil oče, ko je bil majhen, tudi tako priden, kot to zahteva od mene. Presodil sem ga kot nepravega vzgojitelja. Za maščevanje mu velikokrat pokažem jezik, kot sta me v tem poučila moja najboljša pri-jatelja. Pa tudi moji dolgi nohti mi ne prizanesajo, če je le priložnost.

V dnevniku imam zabeleženih še mnogo takih lepih dogodkov, toda so si vsi podobni. Venomer pa oče poseže v moje zadeve z roko in s ploho po-učnih nauk, za katere pa prav malo maram — ali pa nič.

Zato sem mnenja, da imam le jaz prav.

Marija Baznik, VII. a-razr.

ZA BISTRE GLAVE

Vodoravno: 2. afriška žival (množ.); 7. oblika glagola rediti; 8. kužek; 10. greška; 14. začetni črki imena in pri-mika kraškega pesnika; 16. sveta po-doba; 17. del pohištva; 19. nastane med vojno in v primeru velike suše; 20. del zidu; 21. gl. števniki; 22. egipčan-sko božanstvo.

KRIZANKA »SLON«

Navpično: 1. dežela slonov; 2. z njim žanjemo; 3. kaj nam daje gozd; 4. lir-ska pesem (dvojina); 5. število; 6. knji-ga z imeni in vestmi; 7. vprašalni za-imek; 11. majhna cesta; 12. žensko ime; 13. soglasnik in samoglasnik; 14. glavni števniki; 15. naše lepo obmorsko mesto (pristanišče); 18. nedelavna; 19. svota.

Rešitev: krom, stol, jakna, opeka, en, ta, slon, redim, pešček, sk, napaka.

kor sem te poučil?» ga je vprašal oče. «Seveda sem, oče,» je odgovoril sin. «Kakor si rekel, tako sem storil, ka-morkoli bi zdaj prišel, karkoli bi se mi le zgodilo, pred vsako stisko bi bil na varnem, povsod imam utrjena zatočišča — za globokimi jarki, okoli vsakega obzidje.»

«Gorje tebi, sin moj,» je rekel, ko ga je slišal. «Niti visoko zidovje, niti težki zapahi te ne morejo obvarovati nesreče. Ti nisi zgradil takih domov, o kakršnih sem ti bil jaz govoril. Hotel sem, da bi si povsod, kamorkoli bi prišel, pridobil dobrih, poštenih ljudi,

in si za vselej zapomni: tam, kjer ima človek dobrega prijatelja, tam ima tudi trden, zanesljiv dom.» F. A.

ZA SMEH

POHVALA

Mihec pride iz šole domov in ogo-vori očeta:

«Očka, danes mi je rekel tovariš profesor: Tvoji starši so lahko ponosni, da imajo takšnega sina.»

Oče ves vesel: »Ali je res tako re-kel?»

Mihec: »Res, dobesedno tako in po-tem je še dodal: Prevedi mi ta stavek v francoščino!»

KOČLJIVA ZADEVA

Nekoč so se pogovarjali v neki druž-bi o nerodnih položajih. Mica je po-vedala tole:

«Nekoč sem bila povabljena k neki družini. Čez teden dni spet. Ko sem stopila tretjič v hišo, sem opazila do-mačega sinčka. Postavil se je pred mene, me dolgo gledal in nazadnje skomignil z rameni ter rekel: »Ne vem — meni je pa prav všeč!»

Kako se naučim igrati šah?

POLODPRTE IGRE

Katere otvoritve sodijo predvsem francoska igra 1... e7-e6, siciljanka 1... c7-c5, Caro-Can 1... c7-c6, skandinavka Sg8-f16 in Nimcovičeva otvoritve s 1... Sb8-c6. Manj igrana so nadaljevanja 1... d7-d6, 1... b7-b6 in 1... g7-g6, ker jih tudi teorija ima za slabe.

Francoska otvoritev

Statistike vseh turnirjev bi nam pokazale, da je od polodprtih otvorit-tev. Zelo stara je že ta otvoritev in nihče ne ve, kdo jo je v šahov-ski igri prvi začel uporabljati. So-dijo pa, do so se francoski šahov-ski mojstri največ ukvarjali s to otvoritvijo, zato pa se imenuje tudi francoska otvoritev. Odlika otvorit-ve je čvrsta obramba s tako ime-novanim »francoskim zidom« in teoretični se še danes ukvarajo z mislijo, če je moč ta »zid« pre-biti. Ker ima francoska otvoritev nešteto variant, jo mnogi šahovski mojstri še vedno raziskujejo.

Karakteristična poteza za fran-cosko otvoritev je prva poteza čr-

nega: 1. e2-e4, e7-e6. Črni s tem sebi sicer zapre pozicijo, predvsem lovca na c8, vendar ima zato trdnj-šo točko na f7. Razen tega na po-tezo belega 2. d2-d4 črni lahko takoj odgovori z d7-d5 in kasneje lahko tudi s c7-c5 napade središče belega. Črni s tem lahko razbije središče belega in si za nameček pribori še kakšno drugo korist.

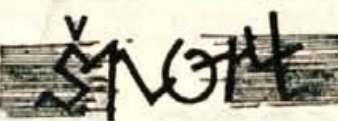
Kot vidimo, je v francoski otvo-ritvi v ospredju borba za središče v povsem drugačni obliki kot v od-prtih otvoritvah, kjer gre za pre-prostejše osvajanje središča.

Prostor nam danes ne dopušča, da bi si samo otvoritev približe ogledali, zato pa si dobro ogled-je naslednjo partijo s francosko otvo-ritvijo, ki jo je nekdanji svetovni prvak A. A. Aljehin odigral na svoji turneji po Jugoslaviji 1930/31 z Vasičem.

Beli: Aljehin — Črni: Vasič

1. e2-e4, e7-e6; 2. d2-d4, d7-d5; 3. Sb1-c3, Lf8-b4; 4. Lf1-d3, Lb4xc3+?; 5. b2xc3, h7-h6?; 6. Le1-a3, Sb8-d7; 7. Dd1-e2, d5xe4; 8. Ld3xe4, Sg8-f6; 9. Le4-d3, b7-b6?; 10. De2xe6+!, f7xe6; 11. Ld3-g6 mat.

FaBo

Plavanje

ZE SPET KLUBAŠTVO?

Precej prahu je preteklo soboto dvignila vest, da kranjski Triglav, ki je bil favorit za osvojitve pr-vega mesta, ni nastopil na slo-venskem prvenstvu v waterpolu v Ljubljani. Kljub temu, da se je že precej govorilo o tem, pa je bilo v vseh očitnih na račun kranj-skih waterpolistov le malo objek-tivnega. Kranjčani so v proslavo svojega občinskega praznika pri-redili plavalni dvoboj z eno naj-močnejšim ekip v državi, s split-skim Jadranom. Nanj so povabili predstavnike francoskega mesta La Ciotat in še mnogo drugih gos-tov, zaradi katerih nikakor niso mogli napovedanega dvoboja od-ložiti. Kakor so nam povedali pri Triglavu pa so se že vnaprej z organizatorjem tekmovanja t. j. z ZPK Ljubljano dogovorili, da bodo srečanje Triglav v Ljublja-na, v kolikor bi žreb odločil, da se ta igra 2. avgusta zvečer, pre-ložili. Žreb je res določil, da se tekma igra 2. avgusta, vendar je

ZPK Ljubljana preprosto »poza-bil« na sklenjeni dogovor. Mo-štvo Triglava, ki je prišlo v Ljub-ljano oslabiljeno, seveda pod ta-kimi pogoji ni moglo nastopiti in se je zato vrnilo domov.

Zadeva bo sicer našla še svoj epilog pri PZS, ker postopek vod-stva tekmovanja ni bil v skladu s pravili. Ne glede na izhod tega spora pa nas močno moti nešpor-tni odnos do Triglava, in to še bolj zato, ker je prav Triglav v zadnjem času želel urediti odnose z ZPK Ljubljano, jim omogočil možnost gostovanja v inozem-stvu, sodeloval na njihovi pro-slavi itd. Vse to je bilo zastoni, ker nekdo menda še ne more pre-boleti izgubljenega primata.

Republiško prvenstvo pionirjev v plavanju

V Radovljici je bilo v soboto in nedeljo pionirsko prvenstvo Slovenije, ki se ga je udeležilo 6 klubov z nad 100 tekmovalci. Tekmovanje je prineslo dva slovenska rekorda, in sicer je Podlesnikova nova rekorderka na 50 m hrbtno in Triglavova štafeta na 4 krat 50 m mešano v postavi Pičulin, Pogačnik, Tajnik, Nadižar. Triglav je s

precejšnjim naskokom osvojil prvo mesto, medtem ko je lan-ski prvak Kamnik osvojil šele peto mesto. Zelo dobro so pla-vali tudi pionirji Prešerna, ki so bili drugi.

Rezultati — pionirji — 200 m prosto: 1. Gorjanc (P) 2:45,0 2. Tajnik (T) 2:47,9; 50 m prosto: 1. Jenko (T) 53,1, 2. Gor-janc (P) 53,2; 50 m metuljček: 1. Sekovanič (P) 38,7, 2. Srabot-nik (N) 42,2; 50 m prsno: 1. Se-kovanič (P) 40,0, 2. Srabotnik (N) 42,2; 50 m hrbtno: 1. Vr-bovšek (N) 41,0, 2. Baši (T) 42,5; 4 krat 50 m prsno: 1. Tri-glav 2:22,0, 2. Prešeren 2:27,9; 4 krat 50 m mešano: 1. Triglav 2:41,7 (slovenski pionirski re-kord), 2. Prešeren 2:43,4.

Pionirke — 50 m prosto: 1. Podlesnik (R) 58,2, 2. Kobi (T) 40,0; 50 m prsno: 1. Kočar (R) 44,2, 2. Vučko (K) 45,2; 50 m metuljček: 1. Bogataj (T) 47,4, 2. Kavšek (R) 48,0; 50 m hrbtno: 1. Podlesnik (R) 41,3 (slovenski pionirski rekord), 2. Mevlja (P) 46,7; 4 krat 50 m prosto: 1. Prešeren 2:54,5, 2. Triglav 2:55,5 4 krat 50 m mešano: 1. Triglav 3:01,6, 2. Kamnik 3:06,5.

Ekipna razvrstitev — Triglav 183,5, Prešeren 135, Neptun 73,5, Rudar 68, Kamnik 67, ZPK Ljubljana 16.

Strelstvo

NOVO STRELIŠČE V KRANJU

V soboto, 2. avgusta je bila v soteski Kokre slovesna otvo-ritev novega strelišča. Pri grad-nji strelišča so strelci sami pri-spevali 2000 udarniških ur. Stre-lišče je otvoril sekretar Občin-skega odbora SZDL tov. Martin Košir, ki je z dobro namerjenim strelom zadel v črno. Po slo-vesnosti se je pričelo letošnje žensko okrajno prvenstvo z ma-lokalibrsko puško. Na tekmoval-nju je zmagala Majda Kralj z Jesenic z 207 krogi pred Marijo Otrin s 177, Vero Otrin 166 (obe Javornik) ter Gabrijelo Peternelj iz Kranja 165 krogli.

-an

Smučanje

ANKELETOVA ZMAGALA PRI ČESKI KOČI

Na smučiščih pri Česki koči pod Grintovcem je bil v nede-ljo, 3. avgusta meddruštveni slalom v okviru prireditve za kranjski občinski praznik. Pro-ga je bila dolga 300 metrov z višinsko razliko 60 metrov in je imela 30 vrtic. Tekmovanje je oviralo slabo vreme. Vsi prvo-plasirani so prejeli lepe diplo-

me in praktična darila. Prese-netila je mlada Ankeletova, ki že nekaj let sodi med najboljše mladinke v državi in je to pot premagala celo Zupančičevo. Ekipno je bil najboljši Triglav pred SK Jezersko.

PRVE LETNE SPORTNE IGRE NA JESENICAH ZAKLJUČENE

V okviru letnih športnih iger, ki jih je priredila Zelezarna Je-senice v počastitev jesenskega občinskega praznika, so se po-meril v soboto in nedeljo na štiristeznem kegljišču na Jese-nicah, kegljaški klubi z Gorenj-ske. Prvo mesto je osvojil kranj-ski Triglav s 5040 pred kegljaškim klubom Jesenice s 4924 in kegljaškim klubom Gradis Jesenice s 4843 podrtimi keglji. Nogometna tekma med Prole-tercem iz Zagorja in domačimi Jesenicami se je končala z re-zultatom 6:4 v korist domačih.

DAN PROSTOVOLJNIH KRVO-DAJALCEV NA GOLNIKU

Krvodajalci so ju rešili Najzaslužnejšim krvodajalcem bodo podelili odlikovanja

Pred dnevi so pripeljali v bolnišnico na Golniku 22-letnega Rada Bratiča. Bratič ima hudo jetiko. Na Golnik so ga pripeljali zaradi krvavitve v pljučih, ki jih niso mogli ustaviti. Do sedaj so mu dali okrog 4 litre krvi in zdravniki upajo, da jim bo krvavitve uspelo ustaviti in izvršiti operacijo. Tudi Jožetu Podboršku iz Črnuč so krvodajalci rešili življenje. Pri operaciji so porabili 3 litre krvi, ki je darovalo 12 prostovoljcev.

V nedeljo, 10. avgusta bo organizacija Rdečega križa skupno z bolnišnico TBC Golnik pridelala Dan prostovoljnih krvodajalcev. Ta dan so praznovali že lani, letos pa bo priveden še slovesnejša. Na proslavo bodo povabili 110 tovarišev in tovarišice, ki so darovali kri in jih bodo 70 za njihov human odnos do soljudi odlikovali z zlatimi in srebrnimi značkami.

V Kranju bodo ustanovili dispanzer za borbo proti alkoholizmu

Borba proti alkoholizmu postaja vse bolj nujna. To nalogo si je v programu dela začrtal tudi Občinski odbor RK Kranj. Komisija za borbo proti alkoholizmu uspešno vodi dr. Jože Belžek iz Kranja. Sedež protialkoholnega dispanzerja bo v Kranju, z delom pa bo predvidoma pričel letos jeseni. V dispanzerju bodo evidentirali vse bolnike alkoholike. Patronažna služba bo ugotavljala razmere, v katerih žive ti bolniki in njihove družine, njihove socialne in ekonomske pogoje, stanovanje, moralno stanje itd. Iskala bo tudi vzroke in posledice, ki ženejo človeka v pijančevanje. Alkoholike bodo najprej poskušali odpraviti s prigovarjanjem, prosvetljenjem, kasneje pa z zakonskimi predpisi, oziroma prisilnimi ukrepi. Komisija pričakuje, da bodo kmalu uspeli zdraviti alkoholike. Tako bodo rešili Posameznike in njihove družine. Koliko je v kranjski občini alkoholikov, nihče točno ne ve. Prav zato pa je Občinski odbor RK dal navodila vsem osnovnim organizacijam RK na terenu, da bodo le-te v naslednjih dneh ugotovile resnično stanje in števílo alkoholikov, tako da bo imel dispanzer že ob ustanovitvi zaželjene podatke. Vso pomoč dispanzerju so obljubili tudi Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Kranju, uprava zdravstvenega doma in RK. -an

Kamničani so poskrbeli za letovanje

Letos je za letovanje mladine in članov delovnih kolektivov v občini Kamnik mnogo bolj preskrbljeno kot prejšnja leta. Občinski ljudski odbor je postal na letovanje v Izolo 115 šibkih in zdravstveno ogroženih otrok, Zveza borcev 12 otrok padlih borcev, Rdeči križ pa 5 otrok. »Partizan« je organiziral letovanje 32 pionirjev v Rovinju, gojenci doma invalidne mladine pa bodo letovali v Strunjanu ob morju in ob Bohinjskem jezeru. Gozdno in lesno gospodarstvo »Silva« v Stahovici je organiziralo za otroke svojih delavcev in uslužbencev letovanje v Crikvenici. Nabavilo je šotore in dotranjajo opremo za 30 otrok. V dveh izmenah jih bo letos letovalo 60.

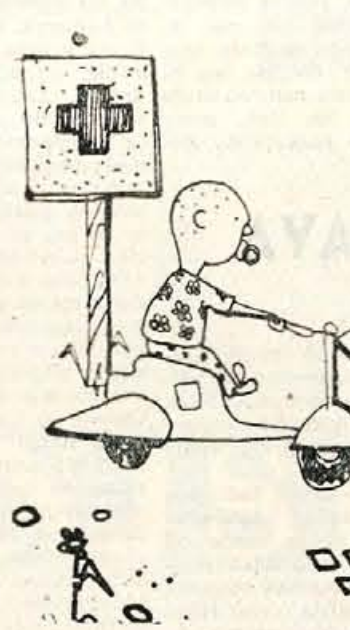
NEBO JE BILO JASNO in sonce je lebdelo nad rjavo-rdečimi strehami ter neusmiljeno žgalo. Ljudje so potnih obrazov hiteli mimo mene, se bežno nasmihali znanec in govorili o vremenu in novih cenah. Vozila so z oglušujočim ropotom hrumela v ovinek. Kazalca ure sta se pomikala proti deseti, ko sem se ustavil na križišču. Sklenil sem, da si zapišem nekaj slik s kranjskih cest.

SLIČICE S KRANJSKIH CEST

MLAD KOLESAR JE prehitel voznika po desni, in to na križišču. Oster žvižg ga je ustavil. Miličnik je pokaral Franceta, tedaj pa mu je pogled zdrsnil na krmilo, kjer ni bilo ne zvonca, ne zavor. France se je izgovarjal, da kolo ni njegovo in če ne bi ravno takrat po Jelenovem klanecu navzgor privozil težak tovornjak, ki je vzbudil miličnikovo pozornost, bi se France prav gotovo odpeljal domov z lažjim žepom. Mariji je komaj šest let. Doma je na Zlatem polju. Danes je imela mamica mnogo dela in zato je morala Marija v mesto po krompir. Na križišču vrh Jelenovega klanca je stekla čez cesto, ravno pod kolesa velikemu avtobusu. Sofer je ostro zavil na levo. Zavore so zajecale. Mala Marija je potem še dolgo dolgo jokala ob robu pločnika. Mamice naj bolj premisljivo, kadar spuste otroke same na cesto.

Janez je dijak na kranjski gimnaziji. Danes dopoldne je peljal prijatelja s kopaljšča. Miličnik ga je olajšal za 200 dinarjev, zato da Janez drugič ne bi več spravil v nevarnost sebe in tovariša. Ko sem se vračal proti Zlatemu polju, so me pred avtobusno postajo iznenadili trije mladeniči, ki so počasi izzivalno prečkali cesto. Izza ovinka je privozil tovornjak, toda paglavci kljub hupanju soferja niso stoli hitreje. Videl sem zaripel obraz voznika, ko je pritisnil na plin in zadnji je komaj ušel kolesom. Potem so se na pločniku spogledali in se zarežali. Ljudje so se zgražali, toda našel se ni nihče, da bi tem nadebudnim paglavcem navil ušesa. Mnogo je slik, ki bi jih lahko opisali — kako je italijanski Alfa Romeo s polno hitrostjo vozil v ovinek — da Tineček vozi kolo pa z nogami komaj seže do gonilk, kako se paglavci pode po cesti

proti Naklem in ovirajo promet — da je oče posodil moped 13-letnemu sinu, ki se prevaža po kranjskih cestah in ogroža promet in še in še...

SREČANJE Z AVTOSTOPARJEM

SEDEL JE NA OBCESTNEM kamnu pred bencinsko črpalko na Laborah, strmel v cesto in žvižgal — The man i love. Potem je počasi vstal in pomahal s palcem vozniku. Avto je zdrsnil mimo. Potem se je spet vsedel in ker je popelvo medtem končal, jo je pričel znova. Verjetno mu je Gerschwin zelo pri srcu, me je spreletelo, ko sem stopil k njemu in ga vprašal po sreči. »Slabo je danes,« je zagodrnjal. Očividno mu ni bilo do pogovorov, pa sem vseeno dregnil vanj z vprašanjem, če večkrat potuje na »Stop«.

Reki, saj veste, sicer je predrago. Soferji ne ustavljajo več radi. — Tedaj je pripeljal mimo Fiat-600 in naš junak se še premaknil ni. Le zagodrnjal je: »V Bogdan, in čaka Andrejo. Opel Kapitón bi kmalu podrl mlado delavko. Res čudno je, da na tem križišču ni še več nesreč. Počasi se je množica redčila; okraju registriranih 2300 vozil, kar je za 500 več kakor lani. K temu pa pristejmo še okrog 500 mopedov in 50.000 kolesarjev! Predstavo o prometu v Kranju

pa naj nudijo tele številke, ki smo jih zabeležili v zadnjih dneh na treh pomembnih krajih v Kranju. Steli smo vsa vozila, ki so peljala mimo nas v katerokoli smer od jutra do večera. Savski most: 690 tovornjakov, 953 osebnih avtomobilov, 290 avtobusov, 940 motorjev in mopedov, 417 vprežnih vozil ter 3920 kolesarjev. Labore: 430 tovornjakov, 102 avtobusa, 590 osebnih avtomobilov, 480 motorjev in mopedov, 1240 koles in 113 vprežnih vozil. Primskovo: 280 tovornjakov, 200 motorjev in mopedov, 50 avtobusov, 120 osebnih avtomobilov, 205 vprežnih vozil in 3998 kolesarjev.

Pri takem prometu so nesreče kaj pogoste. Samo v prvih sedmih mesecih letos je bilo v kranjskem okraju 174 nesreč, od tega 6 smrtnih.

SESTANEK OB DVEH

IZZA SIVIH TOVARNISKIH zidov je zatleglo zahropla sirena v mirno soparno popoldne. Ljudje so se vsuli iz tovarne in križišče pred Restavracijo Kranj je postalo veliko človeško mravljišče. Klici so se mešali s hrupom motorjev in dah po olju ter bencinu me je dražil v grlu. Korak pred menoj se je ustavil

V VRTINCU PROMETA

IZ DNEVA V DAN je na naših cestah več vozil. Ljudje pa so skrajno neprevidni. Več vozil več nesreč! Povem vam, poznam soferja, ki na cesti preklinja vse, kar sreča, kadar pa ni za volanom, je sam prav tako nepreviden. Naše ceste še zdaj niso dorasle sodobnemu prometu, ki pa še iz leta v leto narašča. Samo pogledjte! Letos je v našem

pa naj nudijo tele številke, ki smo jih zabeležili v zadnjih dneh na treh pomembnih krajih v Kranju. Steli smo vsa vozila, ki so peljala mimo nas v katerokoli smer od jutra do večera. Savski most: 690 tovornjakov, 953 osebnih avtomobilov, 290 avtobusov, 940 motorjev in mopedov, 417 vprežnih vozil ter 3920 kolesarjev. Labore: 430 tovornjakov, 102 avtobusa, 590 osebnih avtomobilov, 480 motorjev in mopedov, 1240 koles in 113 vprežnih vozil. Primskovo: 280 tovornjakov, 200 motorjev in mopedov, 50 avtobusov, 120 osebnih avtomobilov, 205 vprežnih vozil in 3998 kolesarjev.

Dejavnost organizacije Zveze borcev v Radovljici Da ne bi nikdar pozabili

V organizaciji Zveze borcev v Radovljici je nepričakovano hitro zavel nov duh. Samo lani in letos se je število članov povečalo od 198 na 284. Hkrati, a to je najvažnejše, se je povečala njihova dejavnost. Precejšnjo zaslugu za to pripisujejo prizadevnemu odboru.

Ena glavnih nalog, pravijo člani organizacije, je, obujati tradicije iz narodnoosvobodilnega boja. Nikdar ne bi smeli pozabiti tistih težkih časov vojne. To njihovo geslo uresničujejo z vsakodnevnim delom. Nenehno skrbje, da so grobovi padlih in ubitih tovarišev lepo urejeni, a ob praznikih tudi pokriti s cvetjem. Lani so samo za cvetje porabili 17.489 dinarjev.

Prav tako velika je njihova skrb za preživele borce, zlasti pa za invalide, vdove in otroke padlih borcev. Kljub temu, da

delajo in trdno so prepričani, da bodo uspeli. Hočejo se vsaj delno oddolžiti tistim, ki so padli, da danes mi lahko svobodno živimo; da se govori in prepeva slovensko, da ni več izkoriščanja. Pripravljajo tudi načrt za spomenik vsem borcem in žrtvam fašizma v Radovljici. Ta spomenik mislijo postaviti v prihodnjem letu. Denar za ta spomenik že zbirajo; dinar na dinar. Predvideno je, da bo spomenik stal v graščinskem vrtu. Precejšen del Radovljčanov pa se navdušuje, naj bi spomenik stal na Obli gorici. Do tam bi uredili lep dohod. Spomenik bi

bil viden daleč naokoli. Ta spomenik bo prav gotovo lepa, a skromna oddolžitev vsem žrtvam, pa tudi Radovljica bo s tem pridobila veliko na svojem izgledu.

DOMOVINA JE PAČ DOMOVINA

26. julija 1958 je Mestni odbor Zveze borcev razvil svoj prapor skupaj s praporom TVD Partizan. Ob tej priliki so imeli lepo akademijo. Praporu Zveze borcev je kumoval slovenski izseljenec v Ameriki tov. John Olip. Imenovani tovariš je zapustil svojo domovino že pred davnimi leti. Moral je pač s trebuhom za kruhom. Toda niti v Ameriki ni pozabil na nas, na domovino. Med tamkajšnjimi rojaki je zbiral pomoč za osvobodilni boj v domovini in tolmačil pomen naše brbe. Zato je tov. Olip tudi član ZB in kum radovljiškega prapora. Ko je razvijal prapor, je spregovoril nekaj toplih besed. Vsem navzočim so segle v srce. Ganile so jih besede rojaka in vseh drugih izseljencev po svetu, ki niso več v domovini, a jo še vedno ljubijo in so ji zvesti. Domovina je pač domovina!

DOLŽNOST DO PADLIH

Radovljčani, oziroma člani ZB pa imajo še velike načrte. Novembra meseca hočejo odkriti spominske plošče padlim partizanom, ki so bili ubiti ob osvoboditvi Radovljice. Za to so se vsi zavzeli, zbirajo prispevke,

Od oktobra naprej bodo v radovljiški občini le še 4 kmetijske zadruge

Osnovne organizacije SZDL radovljiške občine razpravljajo o najvažnejših problemih na vasi, predvsem o reorganizaciji kmetijskih združenj in o nekaterih drugih vprašanjih. Na območju občine je obstajalo doslej 8 KZ, ki pa so bile nekatere izredno šibke. Na nedavnem posvetovanju so sklenili preurediti KZ in osnovati 4 nove močnejše zadruge. Prav tako bodo do konca septembra oddvojili od KZ vse trgovine in jih priključili nekaterim trgovskim podjetjem. Nekateri odbori SZDL so razpravljali tudi že o pripravah na volitve združenih svetov, o občinskem prazniku, o tržišču in drugem.

Kje naj bo gozd in kje pašnik?

O tem so se pred dnevi razgovarjali na seji Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo pri OLO v Kranju. Gre za to, da ni prave razmejitve med pašniki in gozdovi. Na pobočjih Jelovce, Pokljuke in drugod je kakih 150 skupnih planinskih pašnikov. Nikjer pa ni rečeno, do kam naj se živina pase in kje naj se tla pogozdujejo. S tem pa se povzroča občutna škoda, zlasti v mladih gozdovih. Na seji sveta so sklenili, da bodo začeli zbirati podatke, pred-

JUTRI...

JUTRI SE BO Z JUTROM prikradel nov dan tako neslišno kakor današnji. Tone bo v vlaku, ki bo počasi sopihal od postaje do postaje proti Trčiču, premišljeval o novem molarju, ki ga bo kupil. Bogdan bo čakal Andrejo, mala Marija bo previdnejša, ko bo hitela preko ceste in France si bo morda kupil zavore za »prijateljstvo« kolo. Janeza bo še vedno skelet olajšani žep. Skoraj tako bo kot danes, pa vsemo, upajmo, vsaj nekoliko drugače.

JUTRI SE BO Z JUTROM

prikradel nov dan tako neslišno kakor današnji. Tone bo v vlaku, ki bo počasi sopihal od postaje do postaje proti Trčiču, premišljeval o novem molarju, ki ga bo kupil. Bogdan bo čakal Andrejo, mala Marija bo previdnejša, ko bo hitela preko ceste in France si bo morda kupil zavore za »prijateljstvo« kolo. Janeza bo še vedno skelet olajšani žep. Skoraj tako bo kot danes, pa vsemo, upajmo, vsaj nekoliko drugače.

JUTRI SE BO Z JUTROM

prikradel nov dan tako neslišno kakor današnji. Tone bo v vlaku, ki bo počasi sopihal od postaje do postaje proti Trčiču, premišljeval o novem molarju, ki ga bo kupil. Bogdan bo čakal Andrejo, mala Marija bo previdnejša, ko bo hitela preko ceste in France si bo morda kupil zavore za »prijateljstvo« kolo. Janeza bo še vedno skelet olajšani žep. Skoraj tako bo kot danes, pa vsemo, upajmo, vsaj nekoliko drugače.

Krokodil v vedru za vodo

pod njegovo «civilizacijo» in «kulturnostjo», čeprav je res fotografiran v kulturnejšem okolju, ne smete bogve kaj zamišljati. Če bi mu nastavili prst, bi vam že pokazal, da so njegovi predniki živeli v umazanih vodah Afrike in da niso s tako dobrodušnostjo gledali v svet kot on.

(Fotografija je iz Mestnega akvarija v Mariboru). 3-ler

SVETOVNA RAZSTAVA
V ŽENEVI

Najnovejši laboratorijski instrumenti, s pomočjo katerih se znanstveniki nadejajo, da bodo človeštvu kmalu omogočili novo neizčrpno energijo, bodo razstavljeni na prvi svetovni atomski razstavi v Ženevi, konec tega meseca.

Dela v velikanski dvorani, v katerih bo nameščena razstava, se končujejo. Razstavljeni material, s katerim bo 21 narodov prikazati svoje napore na področju izkoriščanja nuklearne energije, že prihajajo v Ženevo.

Pod Palačo narodov ob ženevskem jezeru so zgradili dvorano, dolgo 180 m in široko 96 metrov. Arhitekti se niso trudili, da dajo palači estetski izraz. Dosegli pa so velik uspeh v ekonomičnosti lesene konstrukcije strehe in dvorane.

Izložbeni prostor zavzema 8000 m², od tega so ZDA dobile 3350 m², SZ 1000 m².

Žirafa ima prekratek vrat

No, zdaj pa še to! Žirafa, pa prekratek vrat? Saj ima vendar najdaljšega med vsemi sesalci! Da, res je, toda vseeno je za njene razmere prekratek. V primeri z dolžino nog bi moral biti daljši. Če hoče namreč žirafa doseči gladino vode na tleh, mora sprednje noge močno razkoračiti. Zanimivo, kajne?

Kako je žirafa dobila svoj dolgi vrat? Na to vprašanje je skušal odgovoriti že Lamarck. Po njegovem naziranju je žirafa v času suše, ko se je trava posušila, iztezala vrat za listjem na drevju. Aktivno iztezanje je sčasoma privedlo do podaljšanja vratu, ker so se postopoma pridobile nove lastnosti podedovane na mladiče. Po Darwinu pa je šel razvoj drugače. Ob času suše so prišle živali v stisko in začel se je boj za obstoj. Darwin meni, da žirafam ne bi mnogo pomagalo iztezanje vratu, ker se tako pridobljeno podaljšanje ne podeduje na potomce. Pač pa posamezni individui žirafe dedno variirajo v različnih lastnostih in znanih in tako različni osebkki že od vsega začetka niso imeli enako dolgih vratov. Osebkki, ki imajo vsaj nekoliko daljši vrat, imajo več možnosti, da bodo preživeli sušno periodo, ker bodo lažje prišli do listja na drevju. Ker je ta pridobljeni novi znak deden, namreč daljši vrat, in ker se osebkki z daljšim vratom lažje ohranijo kot drugi, se bodo vratovi iz rodu v rod vedno bolj podaljševali. V tem naravnem izboru ni imelo torej aktivno iztezanje vratu nobene vloge.

Katera teorija je prava: Lamarckova ali Darwinova?

V novejšem času je Chapman Pincher ovrgel tudi Darwinovo razlago o razvoju žirafe. Navaja tele konkretne ugovore:

1. V dovolj dolgo trajajočih sušnih obdobjih bi bili prva žrtev naravnega izbora mladiči žirafe, ker imajo najkrajši vrat. To bi seveda pomenilo izumrtje vrste.

2. Ob vsaki suši bi prišlo do naravnega izbora med samci in samicami in ker imajo samci praviloma daljše vratove kot samice, bi seveda imeli prednost. V tem primeru bi spet, že v drugi liniji, prišlo do izumrtja žiraf.

3. Zakaj so ostali živi drugi travojevi kopitarji, ki živijo v istih pogojih kot žirafe in zakaj vsaj največji med njimi tudi niso pridobili dolgih vratov?

Upoštevač to težavo je Pincher prišel od druge razlage razvoja. Po njegovem mnenju so za žirafu važne dolge noge in ne dolg vrat. V boju za obstanek so se s hitrim tekom lahko rešile pred svojimi najnevarnejšimi sovražniki, levi in leopardi. Naravni izbor je torej imel prvotno za posledico podaljšanje nog in šele nato podaljšanje vratu in sicer zato, ker žirafa z normalno dolgimi sprednjimi nogami in prekratkim vratom ne bi mogla doseči vode. Te pa vsi prežvekovalci veliko rabijo.

Ti ugovori pa še vedno ne prinašajo popolne razlage razvoja žirafe, ker se ne dotikajo izvora dednih sprememb. 3-ler

No, pa recite, da tale pošast, ki se ji pravi krokodil, ni prijetne zunanosti. Res, da ima malo bolj mrzlo kri, saj je v bližnjem sorodstvu z našimi kuščarji in martinčki, pa je kljub temu sila živahen. Njegove bratce in sestricice ste gotovo že večkrat videli v filmih o Tarzanu ali pa kje v kakšnem živalskem vrtu. Tale tu na sliki pa si verjetno domišlja, da je bolj «civiliziran», zato se je fotografu predstavil kar v vedru za vodo. Sicer si pa

O spolzki poti in spanju na mravlišču
Dogodivščine ob otvoritvi žičnice na Krvavec

Dobro uro po tem, ko je stekla nova žičnica na Krvavec, je bilo pod vrhom že okoli 200 gostov. Vsakemu od njih je simpatično dekle privezalo v gumbnico majhen kravji zvonček. Glasovi zvončkov, ki jih je bilo vedno več, so v prešernem ritmu pozvnanjali z vseh strani. Počasi se je ta čudna «čreda» pomikala proti koči vrh Krvavca.

Pot proti vrhu je spolzka in marsikdo, posebno tisti, ki ni imel okovanih čevljev, ni bil nič kaj trden v nogah. Med tistimi, ki so se precej «lovili», je bil tudi podpredsednik Zvezne ljudske skupščine tov. Franc Leskošek-Luka. Ko je že nekajkrat s trudom ujel ravnotežje, se je končno le znašel in si pomagal. Prijel je pod roko tov. Breclja

in znanega planinca ter predsednika Gorske reševalne službe Slovenije dr. Miha Potočnika. Potem je šlo kar dobro vse do vrha. Nekoliko počasneje sicer, a vendarle.

Ko je potem na vrhu tovariš Kardelj, ki je že spočit in dobre volje kramljal z ljudmi, očital tov. Leskošku, da je predloho hodil navkreber, se je le-ta brž znašel in dejal:

«Sam bi bil že zdavnaj tu, če mi ne bi bilo treba še teh dveh s seboj vleči.»

Vsakdo, ki je bil tisti dan na Krvavcu, si je želel nadihati čim več svežega planinskega zraka in se naučiti gorskega sonca, ki je bilo toplo in vabljivo. Prenekateri je potem son-

ce tako utrudilo, da so sladko zaspali na mehkem mahu. Tudi našega fotoreporterja je vročina tako zdelala, da je trdno zaspal in to kar na mravlišču.

Takih in podobnih dogodivščin je bilo še več. In še se ponavljajo vsak dan, ko velike skupine izletnikov spešijo proti vrhu Krvavca. Marsikdo se pridruša, da bi bila žičnica lahko speljana do vrha. Drugi spet še ni zadovoljen s postrežbo v planinski koči. Preveč je namreč gostov, da bi vsem lahko hitro postregli.

Toda v večini so ljudje veseli in razposajeni, ko se vzpenjajo ali spuščajo po travnatih strmih Krvavca. Lepote Krvavca in okolice so se široko odprle našemu človeku.

NEKAJ ZA RIBIČE

Cojn je precej drag in si ga ne more privoščiti vsakdo. Nekaj drugega pa je takšne vreče iz gumiranega platna, ki izvrstno ustreza potrebam tega športa. Ribič se v njej prav dobro počuti in zdrži tudi po več ur na vodi. Primerna je zlasti za jezera in mirne reke.

Zanimivosti

RAZISKOVANJE KLOROFILA

Ameriška znanstvenika doktor Russell Eversole in dr. Jerome Wolken sta uspela v laboratoriju sprožiti osnovni proces fotosinteze, to je proces, s pomočjo katerega zelene rastline pretvorijo sončno energijo v energijo, ki jo potrebujejo za življenje.

NAJVEČJA LADJA, ZGRAJENA V BELGIJI

V Anversu so splovili nedavno tega, največjo ladjo, zgrajeno kdajkoli v Belgiji. Ladja je tanker in se imenuje «Caltex Cardiff» in ima nosilnost 35.000 ton.

VELIKI DIKTATOR NA SPORU D NEMSKIH KINEMATOGRAFOV

Svetovno znani film «Veliki diktator» — filmska satira zoper Adolfa Hitlerja, bodo septembra prvokrat prikazali v nemških kinematografih. Ta film je bil narejen pred 18 leti.

130 MILIJARD LET STARI FOSILI

V bližini angleškega mesta Stowbridge so odkrili glavo velikega ihtiozavra, staro 130 milijard let.

FRANK OWEN:

EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE

Tega vzklika se je domislil Albert Schol, nenavadno divji član naše pariške podružnice. Ta je često obiskoval nočne klube in imel je navado, pregloboko pogledati v kozarec. Prijateljice noči so ga dobro poznale, in če ga je imel kozarec prevec, so dekle vpile: «A h, ce monsieur la, il est un vrai terreur.»

Tisto noč smo pridrveli v Limoges. Srečali smo pešičko vojakov. Štab se je zasedel na mestnem magistratu. Von Grunen se je pomenil z dežurnim častnikom in dobil smo nakazilo za enega izmed najboljših hotelov. Presemetila me je ravnodušnost Francozov; ljudje so bili videti preplašeni, tu in tam sem videl skupinice na hišnem pragu. Tisto noč je bila policijska ura že ob devetih.

Naslednje jutro sem krenil z Wolfgangom na sprehod. Ljudje so radovedno pasli oči na nas. Mimoidoč vojaki so me elegantno pozdravljali, jaz pa sem pozdravljaj častnike. Vse to se mi je zdelo kakor nekakšna neresnična in nenavadna igra. Židje, izstradani in prestrašeni, so nas malodušno opazovali — reveži, sočustvoval sem z njimi. Kmalu jih bodo pobrali in morali bodo nositi Davidovo zvezdo. V čredah jih bodo nagnali v taborišča — deportirali jih bodo, trpinčili in ubijali.

Odšel sem v neko brivnico, v kateri so delali trije ali štirje Francozi. Prosil sem, naj me ostrižejo in obrijejo. Nobeden izmed njih ni spregovoril z menoj niti besedice.

Z Wolfgangom sva odšla do hotela, stoječega nasproti kolodvoru. Tam sva imela dogovorjen sestanek z drugimi, ki so napustili Nantes noč poprej. Tudi oni so srečno prispeli. Pozdravili smo se in zatem skupaj obedovali v

restavraciji. V lokalu je bilo silno živahno. Ljudje so hrupno govorili, toda obmolknili so, brž ko smo prekoračili prag. Naročili smo mizo in sedli. Bilo nas je osem. Postregli so nam z izvrstnimi jedmi, tu je bila hrana veliko boljše kot v okupacijski coni, posebno še za Francoze.

Po kosilu smo se vrnili v naš hotel, kjer nam je von Grunen z nekim majorjem gestapa iz Rennesa imel sporočiti naše naloge za ta dan. Zbrali smo se v eni izmed hotelskih sob: major, visoke rasti, sivolas, strogega obraza in oblečen v esesovsko uniformo, nam je razložil načrte za zvečer. Okrog njega je stalo kakih deset krepkih gestapovcev. Stežka bi si mogel zamisliti tolpo s priskutnejšimi obrazi.

Sporočil nam je, da mu je nemška obveščevalna služba poslala seznam ljudi, osumljenih vohunstva ali simpatiziranja z Veliko Britanijo. Ob prvem mraku naj, razdeljeni v dve skupini, vdremo v stanovanja in aretiramo sumljive ljudi. Von Grunemu so zatem izročili imena in naslove: pridržal si je polovico ljudi. Dogovorjeno je bilo, da je treba vse privedi skupinsko v hotel, kjer bo preiskava. Zato smo vzeli s seboj majhen kamion in tri avtomobile. Naša Dienststelle je imela opraviti polovico dela, enota iz Rennesa pa drugo polovico. Von Grunen je z našo skupino zapustil sobo. Šli smo se posvetovat. Na zemljevidu Limogesa smo podrobno proučili naslove in razporeditev ulic.

Ukazano nam je bilo, naj pri priči streljamo, če naložimo na odpor. Ko se je zmračilo, smo odšli na delo. Prvi naslov je bil napačen: človek s seznama je zapustil mesto že poprej in odtlej ni nihče več ničesar slišal o njem; nam je rekel hišnik. Naslednji na seznamu je bil kapetan La Saffre. Dolgo smo butali po vratih v velikanskem stanovanjskem bloku; naposled nam je odprla neka ženska v večerni halji. Odgovorila nam je, da pozna kapetana Saffra, da pa ne ve, kje je. Von Grunen je ukazal da moramo preiskati njeno stanovanje. Izvlekli smo sleherni

predal in izpraznili vse omare. Na postelji je sedela njena na smrt prestrašena osemnajstletna hčerka. »Ne bojte se,« sem jo tolažil, toda kar naprej je histerično jokala. Mislim, da je bila prepričana, da jo bodo vojaki ubili ali posilili. Ko je njena mati slišala jok, je prihitela in rekla:

«Kapetan Le Saffre stanuje v gornjem nadstropju.»

Odšli smo gor in von Grunen je potrkal na vrata. Oogovora ni bilo. Ukazal nam je, naj vdremo v stanovanje in pomagaj sem pri tem, prizadevajoč si povzročiti čim večji hrup, da bi tako kapetanu, če bi bil v stanovanju, omogočil pobeg po odtočni cevi na dvorišče. Ko so se naposled vrata vdala, smo videli, da v stanovanju gori luč. Vrata v spalnico so bila zaklenjena, zaletaval sem se v njaja, papustila so, toda soba je bila prazna. Opazil sem odprto okno. Zanimalo me je, ali se mi je moja taktika posrečila. Ali je Le Saffre pobegnil? Nikoli nisem zvedel. Morda mi bo sporočil, ko bo bral to knjigo. Vse smo preiskali, ves njegov imetek, njegove spise, kovčke itd. Ta mož je imel usodno navado, da je hranil vso svojo korespondenco.

Našel sem nekaj pisem z naslovom neke dobro znane britanske osebnosti, katero je prosil za službo tolmača. Zbral sem jih, odšel v stranišče in vrgel v školjko. Toda več kovčkov je bilo polno pisem in zbal sem se, da ga mnoga izmed njih morda bremenijo. Razen tega smo našli raketno pištolo Verey, vrečo sladkorja in nekaj nitrata, ki, če je pravilno zmešan, postane močan eksploziv. Stanovanje smo skrbno preiskali in tudi von Grunen sam je vneto delal. Našel je izvrstno zbirko vina in likerjev; pijačo in zaloge zivil smo odnesli.

Vrnili smo se v avtomobil in krenili na lov na naslednjo veliko žrtev. Prišli smo v četrto rečevo, potrkali na neka vrata in vprašali, ali je D. Durand doma. Neke ženska nam je odgovorila:

«Da, gospod, to je bil moj mož, toda on je že sedem mesecev mrtev.»